



# PANORAMA

*Középpontban az Európai Regionális és Várospolitiká*

2019. nyár / 69. szám

## Morva–Szilézia kiemelkedik ipari múltjából

AZ INTERREG-  
EGYÜTTMŰKÖDÉS  
SZELLEME



ELŐRETERVEZÉS  
AZ IPARI  
ÁTALKULÁSHOZ



Regionális és  
várospolitiká

# PANORAMA

## Aktuális számunk tartalmából...

A *Panorama* magazin nyári száma számos témával foglalkozik, valamint tartalmazza Corina Crețu leköszönő biztos utolsó vezércikkét.

Ebben a számban a csehországi Morva–Szilézia régióra összpontosítunk, amelynek keretében elolvashatják Ivo Vondrák regionális elnökkel készült interjúnkat, projektpéldákat mutatunk be, valamint egy elemzést azzal kapcsolatban, hogyan kezeli a régió a széniparról egy klímasemlegesebb gazdaságra történő átmenetet. Közelebbről megvizsgáljuk az Interreg program keretében történő transznacionális együttműködést, bemutatva a bevált gyakorlatokat és projekteket szerte a kontinensről, valamint azt, hogy hogyan teszi lehetővé az uniós kompetencia keret az uniós alapok hatékony kezelését.

„Személyes tapasztalatok” című rovatunkban a REGI bizottságban lévő két európai parlamenti képviselő – Constanze Krehl és Jan Olbrycht – tapasztalatairól olvashatunk, illetve beszámolókat

találhatunk fiatalok Youth4Regions médiaprogramban szerzett élményeiről.

Megtudjuk azt is, hogyan segít a szélessáv-szakértői szolgálat a régiók közötti digitális szakadék áthidalásában, valamint hogyan támogatja az interregionális együttműködés a kiberbiztonságot. Projektek bemutatás rovatunkban ellátogatunk Ciprusra, Franciaországba, a Kanári-szigetekre és az olasz-osztrák határ menti régióba.

Kellemes olvasást kívánunk!



**AGNÈS MONFRET**

*Az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatósága Kommunikációs Osztályának vezetője*



4



10



26



44

VEZÉRCIKK.....	3	MORVA–SZILÉZIA: A DINAMIKUS HELYSZÍN .....	26
AZ IPARI ÁTMENET .....	4	ADATPONT: KOCKÁZATMEGELŐZÉS.....	36
A HATÉKONYSÁG KOMPETENCIA KERETRENDSZERE.....	8	HELYI SZINERGIA A KIBERBIZTONSÁG ÉRDEKÉBEN .....	38
AZ INTERREG AKCIÓBAN .....	10	A TÖBBDIMENZIÓS POLITIKA.....	40
SZABAD AZ ÚT AZ ELEKTRONIKUS NYOMON KÖVETÉS		HÍREK RÖVIDEN.....	42
ELŐTT .....	18	A SZÉLES SÁVÚ INTERNET PROJEKTEK A KANÁRI-	
A KOHÉZIÓS POLITIKA.....	20	SZIGETEK RŐL, CIPRUSRÓL, FRANCIAORSZÁGBÓL,	
KÖZELEBB VINNI EGYMÁSHOZ AZ EURÓPAIAKAT .....	22	AUSZTRIÁBÓL ÉS OLASZORSZÁGBÓL .....	47
AZ UNIÓS KOHÉZIÓ FIATALOS .....	24		

## VEZÉRCIKK

Tisztelt Olvasó!

Mire ezeket a sorokat olvassa, már nem én vagyok a regionális politikáért felelős biztos. Ennek ellenére szerettem volna megragadni a lehetőséget, hogy ebben a negyedévente megjelenő kiadványban elmondjam, hogy mennyire megtisztelő volt a kohéziós politika szolgálatában végezni a munkámat.

Amikor Juncker Bizottsága 2014 novemberében megkezdte a munkáját, az európai polgárok egyértelműen azt várták az Uniótól, hogy megoldásokat kínáljon egy sor komoly kihívásra: a gazdasági válságból való kilábalás, az euró stabilizálása, valamint az EU előkészítése az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodásra, hogy csak néhányat említsek. És pontosan erre törekedtünk az európai beruházási tervvel, az energiaunió és a digitális egységes piac létrehozásával, valamint a kohéziós politika befektetéseivel.

A legutóbbi szám adatok azt mutatják, hogy a kohéziós politika keretében öt évvel ezelőtt befektetett egy euró öt év alatt közel három eurós GDP-növekedést generál. Ez a beszédes példa nem szorul magyarázatra, de a kohéziós politika hatása messze nem pusztán a számadatokról szól.

Közel öt év alatt lehetőségem volt arra, hogy több száz uniós régiót látogassak meg, és találkozzak azokkal az elkötelezett emberekkel, akik az uniós projektek ezreit irányítják és hajtják végre a helyszínen. Ez az egyedi tapasztalat megerősített abban a hitemben, hogy a kohéziós politika kiemelt fontosságú volt és továbbra is az marad az európai polgárok mindennapi életének javításában. A szakpolitika keretében kórházak, iskolák, a közlekedés, a vidéki területek, a városok, a határon átnyúló régiók és távoli szigetek jutottak támogatáshoz. Fő uniós beruházási szakpolitikaként a kohéziós politika hozzájárult azon társadalmi, gazdasági és kulturális szövet kialakításához, amely összeköt bennünket.

A kohéziós politika hatásának további javítása érdekében megbízatásom alatt számos kulcsfontosságú kezdeményezés indult. Megemlíteném a Végrehajtás-javítási Munkacsoportot, amely

számos tagállamnak segített abban, hogy hatékonyabban használja fel a 2007–2013-as időszak fennmaradó alapjait; az egyszerűsítéssel foglalkozó magas szintű munkacsoportot, amely egyszerűbbé tette az európai strukturális és beruházási alapok szabályait a kedvezményezettek számára; a tagállamoknak címzett 2015-ös felhívásunkat, hogy irányítsák át a kohéziós politikából származó juttatásaik egy részét a migrációs és menekültügyi válság kezelésére; valamint két, a felzárkóztatást igénylő régiókat és az átalakulóban lévő széntermelő régiókat megcélzó kísérleti kezdeményezést, amely támogatást nyújt nekik a gazdasági átalakulásban, valamint abban, hogy jobban kihasználják a globalizációhoz és a technológiai változások nyújtotta előnyöket.



A kohéziós politika kétségtelenül az európai szolidaritás legegyszerűbb kifejeződése. Ezért amikor a Bizottság a 2021–2027-es programozási időszakra vonatkozó javaslatát készítette elő, a kohéziós politika támogatóival együtt amellelt szálltam síkra, hogy a szakpolitika minden régióban megmaradjon. Sikerral jártunk: egyetlen régió, egyetlen polgár sem marad le.

A kohéziós politika természetesen nem tudna kézzelfogható eredményeket felmutatni a helyszínen a helyi és regionális hatóságok, a tagállamok, a civil társadalom, a közösségek, a projektfelelősök és a kedvezményezettek segítségével nélkül. Ez a részvétel kifejezi a szakpolitika lényegét: partnerség és kölcsönös bizalom. Az elkövetkező évtized számos új kihívást hoz magával, és együtt kell működnünk annak érdekében, hogy megfeleljünk ezeknek. Ami engem illet, a munkám során továbbra is a kohézió és a szolidaritás értékeinek bajnoka leszek, és biztosíthatom az olvasókat afelől, hogy találkozunk még az európai projekt keretében. ■

**Corina Crețu**

*A regionális politikáért felelős európai biztos*



# Az ipari átalakulás elősegítése a régiókban

**A globalizációval, a gyors technológiai változásokkal és a karbonszegény gazdaságra történő szükséges áttéréssel szembesülő Európai Unió egy sor regionális kísérleti programon dolgozik annak érdekében, hogy új lehetőségeket találjon az előnyök méltányos elosztására, valamint biztosítsa, hogy az ipari átalakulás mindenki számára előnyös legyen, függetlenül attól, hogy hol élnek.**

**A** globalizáció, az új technológiák és az éghajlatváltozás elleni küzdelem keretében tett erőfeszítések gyökeresen és gyorsan alakítják át az életünket és a munkánkat. Ezek a változások számos lehetőséget hordoznak magukban. Az Európai Unió előtt álló kihívás annak biztosítása, hogy minden régió minden polgára részesüljön ezekből a lehetőségekből, és így jobban felkészülhessen a jövő közösségeire és munkahelyeire.

Míg bizonyos régiók gazdasági szempontból küszködnek, és mások sikeresek, vannak olyanok, akik megrekedtek a közepén. Lehet, hogy kiemelkedő vállalataik, kiváló egyetemeik és büszke ipari örökségük van, de a hagyományos vállalkozások és a munkavállalók számára nehéz lépést tartani a technológiai változással és a változó termelési szerkezetekkel.

A teljes EU-ra kiterjedő, sikeres ipari átalakulás, amely egyetlen munkavállalót és vállalkozást sem hagy magára, jelentős

beruházásokat igényel a gyártás, a képzés, a kutatás és az innováció terén, amelyekhez mélyreható rendszerszintű átalakítások társulnak. Az Európai Bizottság ezért indított el egy sor kísérleti programot, amelyek a Bizottság reményei szerint hasznos tanulságokkal szolgálnak arra vonatkozóan, hogy hogyan biztosítható mindenki számára a sikeres ipari átalakulás.

„A gazdasági átalakítási stratégiáknak biztosítaniuk kell, hogy az innovációra épülő jövőbeli gazdasági siker ne pusztán néhány embernek váljon hasznára”, mondja Peter Berkowitz, a DG REGIO Intelligens és Fenntartható Növekedés egységének vezetője. „Egyszerűen nem elég az, ha a nagyobb városi központok teljes gőzzel haladnak előre, de a környező kisvárosok és vidéki területek lemorzsolódnak.”

## **A potenciál kiaknázása**

Európa öt jelentős, egymással összekapcsolódó kihívással néz szembe az ipari átmenet tekintetében: a munkavállalók és a vállalkozások felkészítése a jövő munkahelyeire; a vállalkozások segítése a gazdaságban az új ötletek kiaknázása és a legújabb technológiák nyújtotta lehetőségek kihasználása terén; a régiók karbonszegény gazdaságra történő átállásának biztosítása; a vállalkozói lét és az új típusú vállalkozások előmozdítása; valamint az új technológiák és munkavégzési mintázatok használatának ösztönzése a társadalmi befogadás előmozdítása érdekében.

A nagy szén-dioxid-kibocsátású ipari múlttal rendelkező régiók még mindig küzdenek a hagyományos ágazatok hanyatlásának örökségével. Ugyanakkor pedig igyekeznek megfelelni a negyedik ipari forradalom összetett, digitális és testreszabott rendszereket kínáló kihívásainak.

Európának meg kell erősítenie az ilyen régiók modernizációs és innovációs képességét az új technológiákba történő beruházások megkönnyítésével, valamint a digitalizáció hozta változások elfogadásával és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra történő átállással.

A kohéziós politika az EU fő szakpolitikai eszköze az energetikai és ipari átalakuláshoz kapcsolódó strukturális változások kezelésére. A 2014–2020-as időszakban a finanszírozás 30%-át, 120 milliárd EUR-t szántak a régiók versenyképességének növelésére és innovációs potenciáljának aktiválására a testreszabott intelligens szakosodási stratégiák keretében, amelyek segítik a régiókat abban, hogy diverzifikálják gazdaságaikat és az erősségeikre alapozva hozzanak létre munkahelyeket.

Mivel azonban a finanszírozás önmagában nem elég, az Európai Bizottság három kísérleti fellépésének célja, hogy Európa erősségeire építsen: a sokféleségre, a dinamizmusra és arra

az elkötelezettségre, amely hajlandó az új megközelítések helyi, regionális és nemzeti szinten történő tesztelésére.

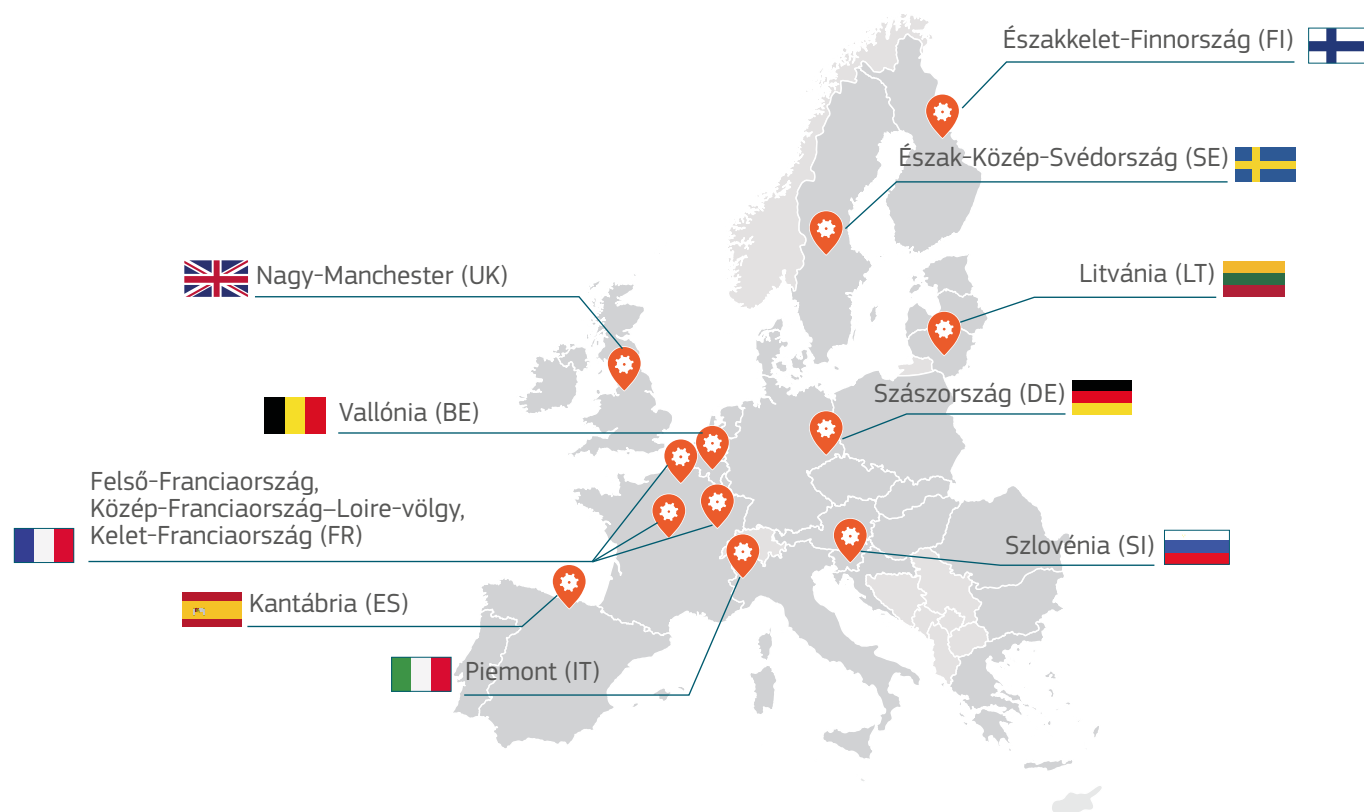
## Élő laboratóriumok

Az **ipari átmenet alatt álló régiók** kísérleti fellépést 2018-ban indították el azzal a céllal, hogy segítsék a régiókat a növekedés és a termelékenység megerősítését célzó új megközelítések kidolgozásában az ipari átalakulás korszakában. A Bizottság szakértőivel tíz régió és két tagállam működik együtt az innovációs kapacitásuk növelése, a beruházási korlátok elhárítása, a munkavállalók megfelelő készségekkel való felruházása, valamint az ipari és társadalmi átalakulásra való előkészítés érdekében. A kísérleti program keretében célzott szakpolitikai eszközöket dolgoznak ki a kihívások kezelésére.

Az első szakaszban a csapatok a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és a Bizottság segítségével elemezték a meglévő szakpolitikai eszközöket, és régióként azonosították a kihívásokat. Ennek alapján mind a 10 régió és a két tagállam 300 000 EUR értékű támogatást kapott arra, hogy az ipari átalakulás újfajta megközelítését próbálja ki, valamint tesztelje a műhelytalálkozók során azonosított egy vagy több kihívásra adott szakpolitikai válaszokat.



## Az ipari átmenet alatt álló régiók



„Gyakorlatilag élő laboratórium lesz, amelyben mindegyik régió új megoldásokat próbál találni a bonyolult problémákra”, mondja Berkowitz. „A kísérleti programot vissza nem térítendő támogatásból finanszírozzák, mi pedig szoroson együttműködünk velük a tanulságok levonása érdekében, hogy ezek a többi régió és város számára is hasznosak legyenek. A DG REGIO meggyőződése, hogy Európa legnagyobb ereje a sokféleségében rejlik, és ösztönöznünk kell a további kísérletezést.”

Berkowitz rámutat arra, hogy a hagyományos és az induló innovatív vállalkozások támogatására egyaránt egyértelműen szükség van. A kisebb és régebbi vállalkozások gyakran korlátozott kapacitásúak az új technológiák alkalmazását és kiaknázását illetően, különösen ott, ahol a helyi munkaerő nem rendelkezik a megfelelő készségekkel, képzettséggel és végzettséggel. E kihívás kezeléséhez szorosabb kapcsolatot kell kialakítani a vállalkozói léttel, a felsőoktatással és a szakképzettséssel foglalkozó szakpolitikák között.

A franciaországi Közép-Franciaország–Loire-völgy (Centre-Val de Loire) régióban például számos kis- és középvállalkozás (kkv) folyamatosan strukturális munkaerőhiánnyal küzd, és rendkívül nehéz képzett személyzetet találni és megtartani. A kísérleti program részeként egy erre szakosodott toborzási hálózat keretében a régió közvetlenül a kkv-kkal működik együtt a toborzási igényeik meghatározásában, tanácsadást nyújt, valamint humánerőforrás-stratégiákat támogat. A cél a személyi állomány irányításának javítása, az ipari átalakulással kapcsolatos kihívások jobb előrejelzése, valamint azon technológiák kiaknázása, amelyek megváltoztatják az ipari munkahelyek természetét.

A régióknak nyitott innovációs rendszereket kell létrehozniuk és ösztönözniük, illetve olyan pénzügyi mechanizmusokat kell kidolgozniuk a kisebb vállalkozások számára, amelyek az innovatív termékalapú tevékenységeket mozdítják elő. Északkelet Finnországban a helyi kkv-k egy régió átívelő utalványrendszert tesztelnek, amely lehetővé teszi a számukra olyan szolgáltatások vásárlását, amelyek elősegítik innovációs kapacitásaikat, valamint megerősítik részvételüket az agrár-erdészeti ágazatban. A rendszer olyan projekteket céloz meg, amelyek keretében a vállalkozások kutatási és innovációs szervezetekkel együttműködve közös beruházási projekteket dolgoznak ki, és ezt az innovációt az ágazatban alkalmazzák a körforgásos gazdaság figyelembevételével.

## A közösségek védelme

A második kísérleti projekt, **A széntermelő régiók átalakítása** az egykori bányaterületekre összpontosít. A karbonsemleges gazdaságra történő uniós áttérés keretében a széntermelés és a szénfogyasztás csökkenőben van – ez a váltás egy sor társadalmi és gazdasági kihívást hoz magával. Jelenleg mintegy 185 000 európai foglalkoztatnak közvetlenül a fennmaradó aktív szénkitermelő műveletekben 12 uniós ország 41 régiójában. Ezenkívül 53 000 alkalmazott széntüzemelésű erőművekben dolgozik. A jövőjüket érintő hosszú távú tervezés nélkül ezen emberek számára az átalakulás nehéz lesz. Az egykor szénfüggő régiók az iparág hanyatlásával évtizedes strukturális munkanélküliségtől szenvedhetnek, amely jelentős társadalmi hatással van a közösségekre és az államháztartásra.



Míg a karbonsemleges gazdaságra történő áttérésnek általános pozitív hatást kellene gyakorolnia az EU-ra, a politikai döntéshozók felismerték azt, hogy egyúttal növelheti a társadalmi és regionális egyenlőtlenségeket is. Ennek leküzdésére a Bizottság célja a kísérleti projekttel az, hogy segítsen a széntermelő és a nagy szén-dioxid-kibocsátású régióknak abban, hogy tervezni tudjanak az energiarendszer átalakításához kapcsolódó strukturális változások tekintetében, valamint hogy előre tudják jelezni a negatív társadalmi-gazdasági hatásokat.

A Bizottság szakértői csapatai 18 kísérleti régióknak nyújtanak támogatást nyolc tagállamban, egy európai szintű platform pedig az érdekelt feleket gyűjti egybe, hozzáférést biztosít a technikai támogatáshoz és a kapacitásépítéshez, valamint lehetővé teszi a széntermelő régiók számára, hogy megosszák tapasztalataikat a helyi és nemzeti képviselőkkel, a szociális partnerekkel, az iparággal és a civil társadalommal.

Ezek a csapatok a regionális és nemzeti hatóságokkal együttműködve dolgoznak ki olyan megoldásokat, amelyek felgyorsítják a diverzifikáció és a technológiai átmenet folyamatát. Ezenkívül tanácsadást nyújtanak a regionális hatóságoknak a finanszírozáshoz való hozzáféréssel, az intelligens szakosodási stratégiák végrehajtásával, az innovatív vállalkozások ösztönzésével és a dekarbonizációs stratégiák végrehajtásával kapcsolatban. A növekedéshez és a munkahelyteremtéshez (pl. innováció, tiszta energiára történő átállás és társadalmi befogadás) hozzájáruló beruházások pénzügyi támogatásban részesülnek.

## Beruházás az innovációba

A harmadik és egyben utolsó kísérleti program az **Új érték-láncok létrehozása az innovációba történő régióközi beruházások révén** nevet viseli. A globalizált gazdaság kiaknázásához az európai régióknak és városoknak teljes mértékben ki kell használniuk az innovatív technológiák és az új üzleti tevékenységek egységes piacon történő végrehajtásának lehetőségét. Ez azt jelenti, hogy vállalkozások, kutatók és közgazdasági szervek szerte Európából működnek együtt intelligens szakosodási prioritási területek kidolgozásában, hogy egymáshoz illesszék versenyképes erősségeiket, valamint hogy innovatív programokat fejlesszenek ki.

A Bizottság 2017-ben felhívást tett közzé, amelyből kilenc partnerséget választott ki: ezek a partnerségek jelenleg a szóban forgó értékláncok kiépítésével kapcsolatos új megközelítéseket tesztelik. A partnerségeket a Bizottság csapatai támogatják, amelyek különböző szakterületekről gyűjtöttek össze szakértőket. Mindegyik partnerség ezenkívül legfeljebb 200 000 EUR értékű ERFA-támogatásban részesül, amelynek keretében külső tanácsadói szolgálta-



tásokat kapnak a javításokra és kereskedelmi tevékenységekre. Régiók tucatjai javasoltak olyan ötleteket, amelyek a biogazdaság, a kiberbiztonság, a háromdimenziós nyomtatás és a tengeri megújuló energia keretében kidolgozandó beruházási projektekbe kerülnek.

## Elvetett magok

A 2021–2027-es kohéziós politika lehetővé teszi a tagállamok és a régiók számára, hogy átfogó és rugalmas módon támogassák az ipari átalakulást az intelligens szakosodási stratégiák új generációjának részeként. Ennek keretében új munkamódszereket kell kidolgozni a régiók és a városok számára, át kell alakítani a gondolkodásmódot, valamint növelni kell a megoldások kidolgozására és végrehajtására irányuló kapacitásokat annak biztosítása érdekében, hogy egyetlen régió se maradjon le. Ezért sürgősen szükséges az összes érdekelt fél és szakértelmük egymással való összekapcsolása, a kísérleti fellépések tapasztalataira történő építés, valamint annak biztosítása, hogy a gyakorlatok az egész Unió területén elterjedjenek.

„A magokat helyi szinten vetjük el, amelyekből fenntartható és inkluzív Európa nő ki”, teszi hozzá Berkowitz. „Régiók, városok és kkv-k: itt kezdődik minden, természetesen gazdaságilag, de társadalmilag, és igen, politikai szempontból is. Ezek a szálak mind összefonódnak, és a fellépésünknek az emberek mindennapi életében fontos szerepet játszó dolgokat kell érintenie, függetlenül attól, hol élnek.” ■

## TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://europa.eu/!pG78Wk>



# Jobb kompetenciák az uniós alapok megfelelőbb irányítása érdekében

Hogyan tudja intézménye szakmai, működési vagy irányítási kompetenciaigényeit felmérni az uniós alapok hatékonyabb és eredményesebb kezelése érdekében? Létrehozható-e egy terv az ilyen kompetenciák kifejlesztése tekintetében? Az uniós kompetencia keret mindkét kérdésre választ ad.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a Kohéziós Alap igazgatásában részt vevő közintézmények – nemzeti koordinációs szervek, irányító, igazoló és ellenőrző hatóságok, közös titkárságok és közreműködő szervezetek – mindegyike használhatja az uniós kompetencia keretet a kompetenciák terü-

letén felmerülő potenciális hiányosságok azonosítása és kezelése, valamint képzési stratégiák kiigazítása érdekében.

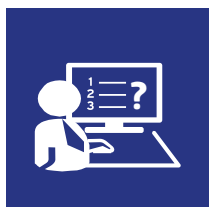
A Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatósága (DG REGIO) által megtervezett eszköz a következőkből áll:

- > **uniós kompetencia-keretrendszer**, amely tartalmazza azokat a kompetenciákat, amelyekkel a közigazgatási szervezeteknek és a tisztviselőknek rendelkezniük kell, valamint
- > **webalapú önértékelési eszköz**, amely lehetővé teszi a munkavállalók számára, hogy egy adott munkakörhöz szükséges képesség esetében értékeljék felkészültség szintjüket. Mindez segíteni fog a jövőbeni fejlesztési célok azonosításában.

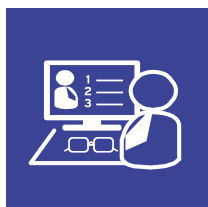


## EGYÉNI ÖNÉRTÉKELÉSI ESZKÖZ

### AZ EGYÉNI ÖNÉRTÉKELÉSI ESZKÖZ AZONOSÍTJA A KOMPETENCIAFEJLESZTÉSI IGÉNYEKET



*Az alkalmazott felméri a saját kompetenciáit*



*A felettes értékelést nyújt*



*Az alkalmazott és a felettes megbeszéli a felmérés eredményeit*



*Egyéni értékelő jelentés jön létre*



*A rendszer összesíti az egyéni elbírálás eredményeit*

Az eszköz segítségével a köztisztviselők felmérhetik a tudásukat és a kompetenciáikat, miközben intuitív értékelési rendszer támogatja őket. Így segít a szervezetnek és a tagjainak abban, hogy megismerjék saját erős és gyenge pontjaikat.

Az eszköz rendszeres használata segít a személyi állomány szakmai fejlődési útvonalainak kialakításában. Az eszköz különösen a vezetőket érintő egyik fontos funkciója, hogy lehetővé teszi az összes munkavállalótól származó önértékelési adatok összesítését, így áttekintést nyújt a közigazgatási rendszer egészéről. A megállapítások így módon a hiányosságok pótlására irányuló tanulási és fejlesztési tervek alapjául is szolgálhatnak.

E felhasználóbarát és rugalmas eszköz a kompetenciák teljes körére kiterjed, és mindenféle közigazgatási formára alkalmazható, függetlenül azok méretétől, valamint alkalmazkodik az igényekhez attól függően, hogy ágazati vagy regionális operatív programok irányításával foglalkoznak-e. Az eszköz létfontosságú szerepet játszhat a kohéziós politika következő, 2021–2027-es programozási időszakában használt szerkezetek, eljárások és erőforrások kialakításában, megtervezésében és felállításában.

Az eszköz végső soron javítja a közigazgatási szervek működését, illetve az általuk az állampolgároknak és a vállalkozásoknak nyújtott szolgáltatások minőségét.

A DG REGIO weboldalán a következőket találja:

- információt azzal kapcsolatban, hogyan férhet hozzá az egyéni önértékelési eszközhöz;
- 22 nyelvű felhasználói útmutatót;
- egy kiadványt és egy infografikát.

#### TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

**Ha hozzá szeretne férni az eszközhöz vagy visszajelzést szeretne kapni róla, vegye fel a kapcsolatot velünk:**

REGIO-COMPETENCY-FRAMEWORK@ec.europa.eu

**Az eszközzel kapcsolatos további információért és a használatára vonatkozó útmutatásért lásd: <https://europa.eu/!CP84pW>**

# Interreg: az európai lelkület akcióban



**Az Interreg transznacionális együttműködés segít a közös kihívások megoldásában, és a polgárok előnyére válik Európa különböző városaiban és régióiban.**

**K**i biztosítja a balkáni térség futótüzeinek, a Balti-tengeren bekövetkező tengeri balesetek, az alpesi régióban tapasztalható éghajlatváltozás, az európai nagyvárosok légszennyezettségének vagy a Duna tölcsértorkolatánál lévő biológiai sokféleség védelmének irányítását? Ezek nem pusztán nemzeti ügyek, és emiatt egyértelműen létfontosságú a nemzeti határokon átnyúló és a nagyobb európai területek közötti együttműködés az emberek és a természet védelme érdekében. Hogyan történik ez? Nos, az Interreg transznacionális együttműködési projektek jelenleg a fentiekhez hasonló közös kihívások megoldásában segítenek.

Például energiamegtakarítás új technológiák alkalmazásával ezzel egyidejűleg csökkentve az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását. Vagy a városokban és a távoli területeken létrehozandó környezetbarátabb, de hozzáférhető közlekedési infrastruktúrák új módjainak tesztelése. Ez a szomszédokkal való kommunikáció legjobb módja: az együttműködés és a tudáscsere mindenkinek időt és pénzt takarít meg. Ami azonban működik a Földközi-tenger térségében, nem feltétlenül a legjobb megoldás a közép-európai régiók számára.

Az Interreg transznacionális együttműködés területi kohéziót is hoz magával. Megtörténhet, hogy vállalkozóként vannak ugyan elképzelései egy új termékkel kapcsolatban, de nincs

olyan fórum, ahol ezt megvitathatná vagy egy laboratórium, ahol tesztelhetné. Az innovációs infrastruktúrához való szélesebb körű hozzáférés és az infrastruktúra megosztása rendkívül hasznosnak bizonyulhat. Az interregionális együttműködés segít az ilyen lehetőségek azonosításában, javítja a kutatáshoz való hozzáférést, és felkészíti a kis- és középvállalkozásokat a globális piacok meghódítására.

## Hozzáadott érték

A transznacionális együttműködési projektek összehozzák a különböző országokban lévő közintézményekben, kutatási és egyetemi intézményekben, valamint vállalkozásokban és civil társadalmi szervezetekben dolgozókat. A közös problémák ösztönzik őket a transznacionális együttműködésben való részvételre annak érdekében, hogy bizalmat építsenek ki a határokon átívelően, és előmozdítsák az európai integrációt.

Európa-szerte tizenöt transznacionális programot indítottak el, amelyekre az EU 2014–2020-as költségvetéséből 2,1 milliárd EUR-t különítettek el. A transznacionális együttműködés hozzáadott értéket nyújt a polgároknak és a vállalkozásoknak is az uniós régiókban. Gyakorlati megközelítést nyújt a biztonságosabb, zöldebb, intelligensebb, összekapcsoltabb és virágzó Európai Unió megvalósításában.



A transznacionális együttműködés az európai területi együttműködés keretében jelentőssé teszi a területi együttműködést. Lehetővé teszi, hogy szélesebb stratégiai szempontból tekintsünk a kontinensünkre, jobban azonosítva a polgáraink, közigazgatási szerveink és vállalkozásaink mindennapjaiban fellépő lehetőségeket és kihívásokat. Úgy vélem, hogy rengeteget tettünk, és még rengeteget tehetünk Európában a transznacionális projektek révén, amelyekkel közelebb hozhatjuk egymáshoz a kontinens lakóit egy értelmes és stratégiai szempontból megalapozott módon.

*Karl-Heinz Lambertz, a Régiók Bizottságának elnöke*

## A TRANSZNACIONÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉS SEGÍTI A MAKROREGIONÁLIS STRATÉGIÁK MŰKÖDTETÉSÉT

A makroregionális stratégia az Európai Tanács által jóváhagyott integrált keretrendszer, amelynek keretében egy meghatározott földrajzi területen lévő országok és régiók az elszigetelten nem megoldható, hanem transznacionális együttműködést igénylő közös kihívásokat kezelik.

### Jelenleg négy makroregionális stratégia létezik:

- > balti-tengeri stratégia (EUSBSR)
- > a Duna régióra vonatkozó stratégia (EUSDR)
- > adriai- és jón-tengeri stratégia (EUSAIR)
- > az alpesi régióra vonatkozó stratégia (EUSALP)

### Hogyan támogatják a transznacionális Interreg programok a stratégiákat?

- > Az Interreg transznacionális projektek aktívan hozzájárulnak a stratégiák célkitűzéseikhez és fellépéseikhez. Cserébe politikai támogatást és nagyobb láthatóságot nyernek.
- > A transznacionális programok a stratégia végrehajtásának egyik finanszírozási lehetőségét is jelentik.
- > A transznacionális programok különböző intézkedések révén támogatják a stratégiák irányítását, kezdve a prioritási terület koordinátorainak finanszírozásától az érdekelt felekkel történő események szervezésén át a stratégiák előmozdításáig.

„Amikor megtapasztaljuk, hogy mások ugyanazokat a lehetőségeket látják, hasonló problémákkal küzdenek, és megoldásokat találnak ezek áthidalására, és ha nem is azonos, de nagyon hasonló következtetésekre jutnak a jövőbeli lépéseket illetően, megerősít bennünket annak kimondásában, hogy ez a módszer a megfelelő, és minden országban megjelenik.”

*RemoAge projektpartner Északi periféria és Északi-sarkvidék program*

## AZ UTOLSÓ VISSZASZÁMLÁLÁS

Amikor természeti katasztrófákkal, nagyobb földrajzi területeket érintő balesetekkel, az éghajlatváltozás vagy a biológiai sokféleség csökkenésének hatásaival szembesülünk, egyértelmű, hogy a határokon átnyúló együttműködés a közös európai javak megvédésének leghatékonyabb módja.

A futótüzek évente körülbelül 4000 négyzetkilométernyi területet tesznek tönkre az Unióban, amely pusztító hatást gyakorol az ökoszisztémákra, az emberi egészségre és az éghajlatra. Ezenkívül a hosszabb száraz évszakok a mezőket és az erdőket tökéletes tüzelőanyagká teszik.

A szomszédos országok Interreg projektpartnerei egyesítik erőiket a kockázatok felmérése és az ezekre történő válaszadás tekintetében, valamint azért, hogy hatékonyabban védhessék meg az érintett területeket. Például a **DrIDanube** által kidolgozott online szolgáltatás a Duna régió tíz országában követi nyomon az aszályokat, valamint időben figyelmeztetéseket ad ki. „A különböző, nemzeti vagy regionális szintű érdekelt felek közötti párbeszéd létrehozása elősegíti a probléma jobb megértését. Felkészültebbek vagyunk, ha közösen cselekszünk”, mondja Zorica Srđević, a szerbiai Újvidéki Egyetem Mezőgazdasági Karának oktatója. Egy intézményközi irányítási stratégia foglalja keretbe a nemzeti hatóságok, a gazdák és a vízkészlet-gazdálkodással foglalkozók együttműködését az aszályok előtt, alatt és után, amelynek során nemcsak információcsere történik, hanem szükség esetén közös beavatkozások is.

### A válságkezeléstől a kockázatkezelésig

„Az erdőtüz endémia, amely kiszámíthatatlan következményekkel jár a környezetre és a lakosságra nézve. Ezért van szükségünk közös felületre a sürgősségek kezeléséhez, ahol segíthetünk egymásnak, és előmozdíthatjuk a szolidaritás és a transznacionális együttműködés kultúráját”, mondja Juan José Muñoz Iglesia, a spanyolországi Deza (Galicia) tűz megelőzési szolgálatának vezetője.

A **Fire RS** Interreg-projektnek köszönhetően Franciaország, Spanyolország és Portugália most jobb nyomonkövetési rendszerrel rendelkezik a potenciális futótüzek vonatkozásában. A gyakorlatban egy spanyol műhold, portugál drónok és egy francia irányító központ működik együtt egy olyan rendszer keretében, amely nagyobb, határokon átnyúló területeken érzékeli az erdőtüzeket. Egy másik Interreg-eszköz, a **WRF-SFIRE** az időjárási körülményeket elemzi – szél, hőmérséklet és páratartalom –, amelynek alapján tájékoztatja a mentési szolgálatokat és településeket Bulgáriában, Cipruson és Görögországban a tűz lehetséges útvonalairól. A **DISARM** Interreg-projekt által kidolgozott rendszert a közszolgáltatások is átvették, amikor Görögországban 2018 nyarán a tüzesetek során sikeresen tesztelték a kísérleti projektet.

A transznacionális módon kidolgozott szolgáltatások és eszközök összevonásán kívül a válsághelyzetek kezelésének másik fontos aspektusa az eljárási szabályok összehangolása, amely például az olasz Costa Concordia tengerjáró hajó 2012-es halálos balesete során igazolódott be. A **DiveSMART-Baltic** Interreg-projekt támogatásával az észtszázági, finnországi, litvániai, lengyelországi és svédországi mentési koordinációs központ ugyanazokat az eljárási standardokat és helyzetjelentéseket használja, amely lehetővé teszi a számukra, hogy a Balti-tengeri közös vizeken jobban és gyorsabban reagáljanak a veszélyhelyzetekre.

### Gurul a nehéz kő

Az alpesi régió egyik legnagyobb természeti kockázatát a többek között az Alpok permafrosztjának olvadása miatt lehulló sziklák jelentik. „A **RockTheAlps** projekt keretén belül a helyi kísérleteket az Alpok-régióra vonatkozó uniós stratégia keretében kiterjesztettük, hogy jobban integrálhassuk az erdei ökoszisztéma-szolgáltatást a sziklahullás elleni védelemben”, magyarázza Benjamin Einhorn, a francia Természeti Kockázatok Megelőzéséért felelős Alpeli Központ igazgatója. Egy 10 000 sziklahullási eseményt tartalmazó új, transznacionális leltárból kiindulva kockázati zónákat feltüntető térképeket hoztak létre az érintett régiók topográfiai feltételeinek elemzése és összehasonlítása alapján. Ez lehetővé teszi a megelőzési tevékenységek modellezését, javítva az erdei ökoszisztémák kezelését a sziklahullás kockázatainak csökkentése érdekében.

## Növekvő biodiverzitás az uniós mezőgazdasági területeken

Az Interreg-projektek a biodiverzitás válságával is foglalkoznak. Ennek egyik példája a **PARTRIDGE** projekt, amely igazolja, hogy a transznacionális együttműködés segíthet az európai mezőgazdasági területek biodiverzitását érintő riasztó hanyatlás megfordításában. Az alulról építkező megközelítés használatával az Északi-tengeri régió gazdálkodói a szántóföldek 7%-át virágpárcellákká és bogárbarát felületté alakítják. A projekt jelentős érdeklődést váltott ki az öt országban lévő több mint 300 gazdálkodó, vadász, természetvédő és helyi önkéntes szoros együttműködésének köszönhetően. És valóban ígéretes jelek mutatkoznak arra vonatkozóan, hogy a madarak és rovarok kevesebb mint két évvel később visszatérnek ezekre a területekre. Phil Hogan, a mezőgazdaságért felelős uniós biztos és a politikai döntéshozók részt vettek az ikonikus PARTRIDGE-sétákon, hogy megismerjék a holland agrár-környezetvédelmi rendszerek által már alkalmazott intézkedéseket. „Úgy vélem, hogy a gazdálkodóknak együtt kell működniük a természettel, nem pedig ellene dolgozniuk”, mondja Oliver Mehuys – flamand gazdálkodó és az egyik kísérleti helyszín tulajdonosa – a projekt keretében folyó együttműködésről.

A polgárok a nagyobb biológiai sokféleséggel rendelkező és biztonságosabb EU-t választanák. A határokon átnyúló együttműködéssel az Interreg lehetővé teszi, hogy a közös kihívásokra közös válasz születessen, és ezt az elképzelést közelebb viszi az emberekhez.

### **DriDanube (Danube):**

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/dridanube>

### **FireRS (Délnyugat-Európa):**

<https://www.enerpatsudoe.fr/>

### **DISARM (balkáni és mediterrán térség):**

<http://www.interreg-balkanmed.eu/approved-project/16/>

### **DiveSMART-Baltic (Balti-tenger):**

<https://projects.interreg-baltic.eu/projects/divesmart-baltic-4.html>

### **RockTheAlps (alpesi térség):**

<https://www.alpine-space.eu/projects/rockthealps/en/home>

### **PARTRIDGE (Északi-tenger):**

<https://northsearegion.eu/partridge>



*A sziklahullások nyomán követésével a szakértők kockázati zónákat feltüntető térképeket hozhatnak létre az erdei ökoszisztémák megfelelőbb kezelése érdekében.*

## VÁLTOZÁS VÁRHATÓ

Az uniós üvegházhatásúgáz(ÜHG)-kibocsátások háromnegyede az energetikai és a közlekedési ágazatból származik. Ez a kihívás volt azon Inter-reg-projektek hajtóereje, amelyek aktívan hozzájárulnak ahhoz az éghajlat- és energiapolitikai célkitűzéshez, amelynek értelmében 2030-ig 40%-kal csökkenteni kell a kibocsátásokat, javítva a polgárok mindennapi életét.

Az európai energiaellátási láncban elérhető különböző technológiák révén a transznacionális projektek az egész kontinensen elterjesztik az új energiahatékony technológiák végrehajtásában rejlő előnyöket, és mindezt a zsebünkhöz mért költségekkel.

### Energiamegtakarítás az otthon kényelmében

„Megoldottak egy fontos helyzetet. Rengeteg pénzt takarítok meg a fűtésszámlán, mert minden sokkal jobban van szigetelve, mint korábban”, mondja az észak-franciaországi Longueau-ban élő Amélie Goblas. Amélie az **E=O** nevű projektben részt vevő családok egyike, amelynek keretében piacot teremtenek azon felújításoknak, amelyek kiváló minőségű és megfizethető, nettó nulla energiaigényű házakká alakítják az

otthonokat. Ezekben a házakban az energiafogyasztás szinte megegyezik az energiatermeléssel. Az elképzelést Északnyugat-Európában dolgozták ki, és az egyhetes zökkenőmentes végrehajtás egy sikeres holland modellt követ, amelynek kere-



*Az ökofelújítás és az innovatív energiamegtakarítási technikák a régebbi városi épületek és a lakások esetében egyaránt előnyösek*

tében az egész országban 2000 felújítás történt. A projektnek köszönhetően az Egyesült Királyságban 17 kísérleti épületet újítottak fel, és további 300 háztartás számára tették elérhetővé ezt a lehetőséget. Franciaországban 22 kísérleti projekt után további 6500 lakást újítanak fel.

Míg a nettó nulla típusú felújítás egyértelmű választásnak tűnik az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése és Európa 2020-as éghajlat- és energiapolitikai célkitűzései megvalósításához való hozzájárulás érdekében, az épületek hatékonysága nem korlátozódik a háztartásokra. Az **ENER'PAT** projekt keretében például régi városi épületeket újítanak fel: ez a transznacionális kísérleti projekt négy épület felújítását tűzte ki célul Portugáliában, Franciaországban és Spanyolországban, amelynek során nem hagyományos építőanyagokat használnak. „Az ENER'PAT lehetővé teszi számunkra, hogy ökofelújítási technikákat teszteljünk az épületeken. A projekt az uniós szintű cseréket is támogatja, amely ösztönzi az elkötelezettségünket, és három újabb, délnyugat-európai városban terjeszti el ezt az ambiciózus megközelítést”, mondja Jean-Marc Vaysouze-Faure, a franciaországi Cahors polgármestere.

*A jól szigetelt, redőnnyel ellátott ablakok energiát takarítanak meg és egészségesebb lakóterületet biztosítanak*



## A mobilitási kihívás

A közlekedési ágazat az üvegházhatásúgáz-kibocsátás negyedét teszi ki, kiemelve a régiók közötti szoros együttműködés szükségességét a mobilitási rendszerek hatékonyságának javítása érdekében. Közép-Európában a közlekedés a második legnagyobb energiafogyasztó ágazat, és a leggyorsabban növekvő az energiafelhasználás tekintetében. Így Közép-Európából, az Északi-tenger és a Földközi-tenger térségéből érkező új kezdeményezéseket alkalmaztak olyan intézkedések bevezetésére, amelyek segítenek kezelni az urbanizáció negatív hatásait és a növekvő közlekedési igényeket.

A **RUMOBIL** projektnek köszönhetően nyolc közép-európai országban végzett kísérleti programok során kidolgozott új mobilitási szolgáltatások jobban összekapcsolják a ritkán lakott periférikus térségeket. Az utasok információs mobilitási eszközöket, felhasználóorientált alkalmazásokat, kísérleti multimodális autóbuzsós/vasúti csatlakozásokat és közösségi kötelezettségvállaláson alapuló, rugalmas autóbuzsú-szolgáltatásokat vehetnek igénybe. Az eredményeket – azaz a javuló életminőséget és jobb helyi gazdaságot – az új utasokat vonzó új, tömegközlekedési szolgáltatások igazolják. A kísérleti projektek átlagosan 13%-kal növelték az utasok számát, a legmagasabb növekedést (28%-ot) a csehországi Vysočina régióban mérték.

A korlátozott mobilitás és hozzáférhetőség a városokban és a távoli területeken, a fő közlekedési csomópontokhoz való csatlakozások elégtelen száma és a magas CO<sub>2</sub>-kibocsátás jelentős kihívások a közlekedési infrastruktúrák számára. Amint a **SHARE-North** projekt bizonyította, az Interreg segít a hatóságoknak a helyzet javításában. A program sikeresen terjesztette el a megosztott mobilitás koncepcióját azzal, hogy vonzó alternatívákat kínált a saját tulajdonban lévő személygépkocsikra, kezdve a németországi Brémától egészen belgiumi és norvégiai településekig. Az Interregnek köszönhetően számos lelkes brémai járműmegosztó eladta az autóját vagy nem is vásárolt autót, amely több mint 6000-rel csökkentette a magántulajdonban lévő személygépkocsik számát. Ez 2,5 év alatt 25 tonna CO<sub>2</sub>-t takarított meg, és több mint 10 futballpályának megfelelő városi utcaterületet szabadított fel!

A másik jelentős kihívás a rugalmas és tisztább mobilitási lehetőségeket nyújtó úttörő megközelítések elterjedésének és végrehajtásának támogatása. Ezzel foglalkozik például a földközi-tengeri városi mobilitási projektközösség (angolul: MED Urban Transports Community), amely megoldásokat

javasolt a helyi fenntartható városi mobilitási tervek esetében. A közösség hét projektből álló hálózatnak ad otthont, amelyek több mint 30 földközi-tengeri városban hajtanak végre kísérleti projekteket az elektromos közlekedési hálózatoktól az intelligens mobilitási rendszereken át a turizmus által generált forgalmi torlódások kezeléséig. Például Misano Adriatico, egy népszerű olasz turisztikai célpont a **MOBILITAS** projekt keretében fogadott el egy mobilitási tervet. Ez 6,2%-kal csökkenti a kontinentális utakon folyó mindennapi forgalmat, és 14,7%-kal a tengerparti utakéit, így 6,6%-os, illetve 7,5%-os CO<sub>2</sub>-kibocsátást érve el.



A kerékpárutak segítenek az olaszországi Emilia-Romagna tengerparti régióban lévő Misano Adriatico autós forgalmának csökkentésében

Az Interreg a bizonyíték arra, hogy a határokon átnyúló együttműködés keretében történő közös fellépés hiánypótló az energiahatékonyság javítása, valamint a környezetbarát és rugalmas mobilitási lehetőségekhez való hozzáférés tekintetében, miközben kézzelfogható előnyökkel jár a polgárok számára.

### **E=0 (Északnyugat-Európa):**

[www.nweurope.eu/e=0](http://www.nweurope.eu/e=0)

### **ENER'PAT (Délnyugat-Európa):**

[www.enerpatsudoe.fr](http://www.enerpatsudoe.fr)

### **RUMOBIL (Közép-Európa):**

[www.interreg-central.eu/Content.Node/rumobil.html](http://www.interreg-central.eu/Content.Node/rumobil.html)

### **SHARE-North (Északi-tenger):**

[www.share-north.eu](http://www.share-north.eu)

### **MOBILITAS (földközi-tengeri térség):**

[mobilitas.interreg-med.eu](http://mobilitas.interreg-med.eu)



## HA EGYSZER BEINDULOK, NEM HAGYOM ABBA

Egy vállalkozás beindítása kihívásokkal teli feladat, a sikeres vállalkozás működtetése pedig még inkább. Különböző készségekre, kreativitásra, megfelelő ismeretekre és finanszírozási eszközökhöz való hozzáférésre van szükség.

A transznacionális Interreg-projektek keretében a városok és a régiók határokon átnyúló együttműködést folytatnak, és megtanulják, hogyan támogathatják jobban a vállalkozókat üzleti tevékenységük különböző szakaszaiban.

Az EU-ban a kis- és középvállalkozások teszik ki a vállalkozások 99%-át. Ezek hozzák létre az új munkahelyek 85%-át, és az uniós magánszféra foglalkoztatásának kétharmadát is ezek adják.

Ehhez képest az európaiak pusztán 37%-a szeretne önálló vállalkozó lenni – szemben az egyesült államokbeli és kínai 51%-kal. Az Interreg-projektek keretében a városok és a régiók Európa különböző pontjain lévő oktatási és üzleti támogatási szakértőkkel működnek együtt ennek megvalósításáért. A szakértők megosztják egymással tapasztalataikat, és új megközelítéseket dolgoznak ki, arra ösztönözve a fiatalokat, hogy vállalkozókká váljanak.

Az **Atlantic Youth Creative Hubs** projekt keretében a partnerek egy transznacionális platformot hoztak létre a fiatal kreatív szakemberek támogatására. Úgynevezett „kreatív ötletelési megbeszélések” során segítenek a 16 és 30 közöttieknek abban, hogy az alapoktól kezdve megvalósítsák üzleti elképzeléseiket. Ennek egyik példája João, aki „ihletet, képzést és vállalkozási tanácsadást kapott, és nagyon sokat tanult a márkaépítésről”. Jelenleg sikeres fiatal divattervezőként dolgozik Portugáliában. Az ötletelés után nem sokkal csatlakozott a divat világához és Santo Tirso régi gyárépületében kialakított dizájninkubátorhoz Portóban, majd megnyerte a fiatal portugáliai divattervezők versenyét, amellyel Portugália legfontosabb nemzeti divateseményén debütált.

## Az induló vállalkozások támogatása az elindulásban

João a bizonyíték arra, hogy a vállalkozói készség fontos, de nem elég. Egy vállalkozás indítása olyan készségeket és tudást igényel, amelyek gyakran hiányoznak a fiatal vállalkozókból. A transznacionális **CERlecon** projekt ezen változtat Közép-Európában. Nyolc országban tesztelnek egy új megközelítést, amelynek keretében üzleti elképzeléssel rendelkező fiatalok kapnak ihletet és részesülnek képzésben: a **PlayParks** keretében iskolák működnek együtt, a kölcsönös szociális tanulást ösztönözve. Valódi termékek elindításában segítenek, mint például a szupermarketekben már megjelenő, Alpengummi nevű természetes rágógumi. „A bécsi PlayParknál eltöltött hat hónap során értékes visszajelzéseket és képzést kaptunk az üzleti tervünk kidolgozásához”, mondja Claudia Bergero és Sandra Falkner.

## Az innováció előmozdítása

A tapasztalat azt mutatja, hogy folyamatos innováció nélkül még az Alpengummihoz hasonló, biztató induló vállalkozások virágzása is hamar megszakadhat. Hogyan támogathatják tehát a települések és a kutatószervezetek a vállalkozókat abban, hogy folytassák az innovációt? Az Interreg-projekteknek köszönhetően az új szolgáltatások – mint például a formatervezési műhelytalálkozók – tesztelése a vállalatokon belüli kutatással kapcsolódik össze.

„A transznacionális együttműködés hozzáférést biztosít a legújabb kutatási eredményekhez és üzleti modellekhez. A gyakorlatban ez segít abban, hogy új termékeket vezessünk be a piacra”, mondja Maciej Bartoszek, a Perfectwoodhouse alapítója. Ő azon vállalkozók egyike, akik a **BALTSE@NIOR** projekt előnyeit élvezik. A Balti-tenger térségében különböző

Dolgozó halászok az olaszországi Ancona városában lévő Trave di Portonovo festőien fehér partjainál





formatervezési műhelytalálkozókra a projekt arra ihleti a bútorgyártókat, hogy az idősebbek igényeire szabott, intelligens termékeket hozzanak létre, például személyre szabott üzeneteket megjelenítő tükröket vagy vérnyomásmérő székkeket. A formatervezési módszereket és eszközöket egy online könyvtárban teszik elérhetővé, segítve a vállalkozásokat abban, hogy felmérjék egy adott ország időseinek speciális igényeit, módosíthassák a termékeiket, valamint hogy megkönnyítsék a termékek más piacokra történő bevezetését. Ugyanakkor az új technológiák hagyományos bútortervezésbe történő integrálása pozitív hatással van azokra az idősekre, akik tovább szeretnék függetlenek maradni.

Ez egyéb ágazatokra is egyaránt igaz. Az **ARIEL** projekt keretében üzletemberek találkozóira kerül sor az adriai- és jón-tengeri régióban a kisüzemi halászattal és akvakultúrával foglalkozó vállalkozások támogatása érdekében. A vállalkozók és a kutatók közösen keresnek technológiai és nem technológiai megoldásokat az előttük álló kihívásokra. „Ha több helyi élelmiszert és versenyképes európai kisüzemi halászati és akvakultúra-ágazatot szeretnénk, a haltenyésztőknek együtt kell működniük a tudományos és az üzleti szervezetekkel is”, mondja Basilio Ciaffaroni, olasz haltenyésztő, akinek előnyére vált az, hogy egyetlen ilyen találkozóra elment.

## A finanszírozási eszközökhöz való jobb hozzáférés

A finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés újabb létfontosságú kérdés a vállalkozások és az innováció támogatásában. Az egyesült királyságbeli Chrysalix Technologies

alapítója, Florence Gschwend beismeri, hogy „induló innovatív vállalkozásként folyamatosan készpénzhiánnyal küzdünk”. Florence vállalkozása innovatív, olcsó ionos folyadékot használó biomassza-frakcionálási folyamatot dolgoz ki. A **Bio-Base4SME** transznacionális Interreg-projekt az új ötletek tesztelésének hatékony módját kínálja, hogy javítsa az ilyen vállalkozások finanszírozási eszközökhöz való hozzáférését. A projekt egy utalványrendszert dolgozott ki, amely Északnyugat-Európa feltörekvő biogazdaságában megszülető innovációk értékesítését támogatja. „Az utalvány segítségével több értéket vontunk ki a kapott finanszírozásból, miközben egy kiváló szervezettel kerültünk kapcsolatba a terjesztést illetően”, teszi hozzá Florence.

### AYCH (Atlanti-térség):

<http://www.aych.eu>

### CERlecon (Közép-Európa):

<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/CERlecon.html>

### BALTSE@NIOR (Balti-tenger):

<https://projects.interreg-baltic.eu/projects/baltsenior-30.html>

### ARIEL (adriai- és jón-tengeri régió):

<https://ariel.adrioninterreg.eu/>

### BioBase4SME (Északnyugat-Európa):

<http://www.nweurope.eu/projects/project-search/bio-innovation-support-for-entrepreneurs-throughout-nwe-regions/>

## Interreg transznacionális együttműködés



### ÖTLET

Az induló szakaszban az AYCH projekt egy platformot hozott létre, amelyen képzést, tanácsadást, üzleti elképzeléseket és inspirációkat tettek közzé.



### INDULÓ VÁLLALKOZÁSOK TÁMOGATÁSA

A vállalkozásindításhoz szükséges létfontosságú készségeket és tudást a CERlecon projekt biztosítja.



### MŰSZAKI TÁMOGATÁS

A vállalkozóknak támogatásra van szükségük az innovációhoz, és ezt biztosítják az ARIEL által szervezett kutatói konferenciák, műhelytalálkozók és üzletembari találkozók.



### PÉNZÜGYI TÁMOGATÁS

A finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés elengedhetetlen a vállalkozások és az innováció elterjesztéséhez, amint azt a BIOBASE4SME példája is mutatja.

# Az innovatív monitoringrendszer megváltoztatja a határokon átnyúló együttműködést



**Az Interact eMS-rendszere 20 millió EUR-t takarított meg, és egy közösséget hozott létre az Interreg keretében az innováció, az együttműködés és az összehangolás támogatása érdekében.**

A monitoringrendszerekről szóló viták ritkán izgalmasak. Az ERFA által finanszírozott Interact program keretében kifejlesztett, az Interreg közösségi monitoringrendszerként működő elektronikus monitoringrendszer (eMS) azonban megcáfolja ezt az állítást.

A jelenlegi finanszírozási időszak előtt az – általános programoknál sokkal kisebb költségvetéssel rendelkező – Interreg programok többnyire saját monitoringrendszereket dolgoztak ki, amelyek ugyanazon átfogó jogi követelményeknek feleltek meg némileg eltérő módokon.

A határokon átnyúló együttműködés és összehangolás előmozdítására szakosodott Interreg programok esetében azonban nem ez volt a megfelelő megközelítés.

## Számokban az erő

Az Interact újfajta megközelítésről szóló felhívására válaszként négy program egyesítette erőit egy közösségi monitoringrendszer kifejlesztése érdekében. Az új, alulról felfelé építkező monitoringrendszer (eMS) licencek révén minden Interreg program számára ingyenesen hozzáférhető.

Az eredeti terv szerint ha pusztán ez az öt program (az Interactot ideértve) használja az eMS-rendszert, máris spóroltak az uniós adófizetők pénzén, és sikeres együttműködési gyakorlat lenne.

Jelenleg mintegy 37 program írt alá licencmegállapodást az eMS használatával kapcsolatban, és 20 millió EUR-t takarítottak meg egy nem együttműködésen alapuló megközelítéshez képest. Az eMS-rendszer szélesebb körű előnyeit a skóciai Strathclyde Egyetem Európai Politikai Kutatóközpontjának hatásvizsgálati felmérése tárta fel.

A független értékelés megállapította, hogy az eMS használata rugalmasságot követelt meg a programoktól, és közös megközelítést kellett kialakítaniuk az alapvető programirányítás és a folyamatok tekintetében. Ez a rugalmasság többletkapacitást és innovációs lehetőségeket biztosított a programokon belül.

Ezen túlmenően a szoftverfejlesztés támogatása érdekében létrehozott közösség a további összehangolás hajtóerejévé vált. A részt vevő programok közösen vizsgálták meg a komplex jogi problémákat, valamint a programirányítási megközelítéseket. Ezenkívül beépülő modulokat fejlesztettek ki és osztottak meg, amelyek további funkciókkal egészítették ki az eMS-rendszert.

**4 milliárd EUR értékű** eMS által kezelt együttműködési alapok

**Az Interreg programok 38%-a** használja az eMS szoftvert

**20 millió EUR** megtakarítás az együttműködésen alapuló megközelítés révén

**82%-os** felhasználói elégedettség

„Újonnan létrehozott programként az eMS nemcsak segítette az e-kohézió feltételeinek való megfelelésben, hanem olyan rendszert bocsátott a rendelkezésünkre, amely az Interreg programok közösségének kollektív programirányítási tapasztalatát hasznosítja. ”

*Barbara Di Piazza, a közös titkárság vezetője, Interreg ADRION program esetalapú hatásvizsgálat (2019 áprilisa)*

## Az előnyök értékelése

Az eMS-rendszer a létrehozása óta az Interreg programok nagyjából egyharmada esetében működik monitoring- és irányítási rendszerként. Egyaránt támogat nagy programokat, amelyek képesek volnának saját rendszerek finanszírozására, valamint kisebbeket is, amelyeknek nehézségeik lennének egy ezzel egyenértékű rendszerhez szükséges erőforrások megteremtése esetén.

Különösen a kisebb programok esetében az eMS-rendszerhez való hozzáférés lehetővé tette a jelentkezési eljárás digitalizálását, amely csökkentette a személyi állományok kihasználtságát, valamint a hibaarányokat.

Az eMS előnyeit az Interact öt, hosszú távú beavatkozását érintő, szélesebb körű értékelésben tárgyalták: a harmonizált végrehajtási eszközök (Harmonised Implementation Tools, HIT) létrehozása, a keep.eu adatbázis, a harmonizált Interreg

márkanév kidolgozása, valamint az Interact makroregionális stratégiáknak nyújtott támogatása.

Az Interactnak a közigazgatás javítására vonatkozó célkitűzése keretében ezek a beavatkozások jelentősen növelték a programok végrehajtásának és irányításának hatékonyságát és eredményességét, valamint növelték a programok külső változásokkal szembeni ellenálló képességét.

Az Interact monitoringbizottsága most vizsgálja annak lehetőségét, hogy a következő programozási időszakban is biztosítsanak egy Interreg közösségi monitoringrendszert. ■

## TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

[www.interact-eu.net](http://www.interact-eu.net)

A PANORAMA  
MAGAZIN  
örömmel fogadja  
az Ön írását is!

A *Panorama* magazin Személyes tapasztalatok című rovatában helyi, regionális, országos és európai érdekeltek vázolják a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó terveiket, valamint elmondják véleményüket a 2020 utáni kohéziós politikával kapcsolatos jelenlegi és

kulcsfontosságú vitáról. A *Panorama* örömmel fogadja az olvasók saját nyelvén készült írásait, amelyek közül néhányat következő számainkban megjelentetünk. Lépjen velünk kapcsolatba a [regio-panorama@ec.europa.eu](mailto:regio-panorama@ec.europa.eu) címen az iránymutatásokkal és határidőkkel kapcsolatos további információkért.

## Kohéziós politika: a jövőbeli kihívások kezelése



Constanze Krehl

*Európai parlamenti képviselő és az Európai Szocialisták koordinátora a Regionális Fejlesztési Bizottságban (REGI)*

**Az elmúlt évtizedekben a kohéziós politika volt az Európai Unió egyik legsikeresebb eszköze a jólét és az egyenlőség elérésében a régiók közötti szolidaritás révén.**

**A** kohéziós politika nemcsak csökkentette az országok és régiók közötti egyenlőtlenségeket, és

segített a kevésbé fejlett régióknak a felzárkózásban, hanem hozzájárult az EU fontos politikai prioritásainak megvalósításában is, ami a kohéziós politika másik fő célkitűzése.

Ami a jövőt illeti, modern kohéziós politikát akarunk, amely hasznosítja a múlt tanulságait, de arra törekszik, hogy előremutató módon kezelje a jelen és a jövő kihívásait.

Ezért olyan kohéziós politikát szeretnénk, amely fenntartható munkát hoz létre, és egyúttal tiszteletben tartja a Párizsi Megállapodást és az ENSZ fenntartható fejlődési céljait. Az európai választások ismételten megmutatták, hogy a fiatalok elvárják tőlünk, hogy bátrabban küzdjünk az éghajlatváltozás ellen, és hogy figyelembe kell vennünk minden szakpolitikánk környezetre és polgárokra gyakorolt hatását.

A kohéziós politika jelentős hajtóerőként működhet az EU-ban a nulla széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérésben a megfelelő keretrendszerben. Támogatni tudja az innovációt ezen a területen, és segíthet a régióknak a szükséges változásokhoz való alkalmazkodásban (pl. a tömegközlekedési rendszerek esetén).

Ezenkívül olyan kohéziós politikát akarunk, amely támogatja a régiókat a jövőbeli jelentős kihívások kezelésében, mint a globalizáció, az éghajlatváltozás és a migráció. A korszerű kohéziós politikának folytatnia kell a szegénység, a társadalmi kirekesztés és a megkülönböztetés elleni küzdelmet is.

Szeretnénk továbbra is segíteni a polgároknak személyes céljaik elérésében és az előttük álló kihívások leküzdésében. Továbbra is teljes mértékben bevonunk minden régiót és ezek igényeit, valamint figyelembe vesszük a civil társadalom és a szociális partnerek szempontjait is.

Így a kohéziós politika fontos eszközzé válik az EU politikai prioritásainak megvalósításában és az Európai Unió sikeres jövőjének biztosításában. ■



Európai Parlament

# Befektetés a kohéziós politika jövőbeli szerepébe

A kohéziós politika szerepe és jelentősége fejlődött az elmúlt években. A feladatai idővel kibővültek, és az EU egyik legjelentősebb befektetési eszközévé vált.

Eredetileg a kohéziós politika fő célja az európai régiók közötti egyenlőtlenségek csökkentése volt az 1970-es, 80-as és 90-es években. Nemcsak a régiók közötti egyenlőtlenségek csökkentését szolgálta, hanem növelte a versenyképességüket is.

Ezzel egyidejűleg nőtt a városi dimenzió iránti érdeklődés, különösen az integrált megközelítést illetően, amely különös jelentőséggel bírt. Következésképpen a kohéziós politikát lassan átalakították a kezdeti – kizárólag infrastrukturális beruházásokon alapuló – „hagyományos megközelítésből” egy újabb változatra, amely szociális vonatkozású is.

Ráadásul az évek múltán a kohéziós politika az új kihívásokra (mint például az éghajlatváltozás, a digitalizáció és az infokommunikációs technológiák) is választ próbált adni. Az intelligens városok gyorsan terjedni kezdtek, és a régiók



**Jan Olbrycht**  
*Európai parlamenti képviselő és az Európai Néppárt koordinátora a Regionális Fejlesztési Bizottságban (REGI)*

ráébredtek, hogy intelligens szakosodási stratégiákat kell kidolgozniuk a versenyképességük erősítése érdekében.

Meg kell említeni, hogy a kohéziós politikai alapok egy részét hatékonyan fektették be az új kutatóközpontok és a régiók közötti együttműködés megerősítésébe a kiválóság elérése és a Horizont 2020 alapjaiért való versenybe szállás lehetősége érdekében. A folyamatban lévő vitát figyelve nem lehet átsiklani afölött, hogy van egy erős

törekvés arra, hogy a kohéziós politikát az eredeti szerepébe szorítsák vissza – azaz az egyenlőtlenségek csökkentésére összpontosítva, csorbítva a beruházásokban játszott jelentőségét.

Úgy vélem, hogy ez kedvezőtlen változás, mivel alulbecsüli és figyelmen kívül hagyja a kohéziós politika eredményeit a beruházások elindítása és a decentralizáció terén, ideértve a nyilvánosság részvételét is.

Nem véletlen, hogy amikor az EU jövőbeni, 2021–2027-es költségvetésében megkarítási lehetőségeket kerestek, a Bizottság által a kohéziós politika számára javasolt költségvetés kisebb volt a jelenlegi pénzügyi tervhez képest. A jelenlegi megbízatása során az Európai Parlament erőteljesen ellenezte a kohéziós politika bármilyen jövőbeli csökkentését.

Remélem, hogy a kohéziós politikáról szóló viták folytatódnak, és lehetővé teszik a szakpolitika többdimenziójú jelentőségének teljes körű bemutatását. ■



Európai Parlament

## YOUTH4REGIONS MÉDIAPROGRAM

A Youth4Regions médiaprogram a regionális politikára szakosodott újságírók új nemzedékének kiképzését támogatja. Arra ösztönzi ezeket az ifjú európaiakat, hogy beszámoljanak az uniós finanszírozású projektekről.



# Felhívások a csúcstalálkozón a polgárokhoz közelebb álló Európa érdekében

A Romániában nemrégiben megtartott Városok és Régiók 2019-es Európai Csúcstalálkozóján egy fiatal francia újságíró és az #EUinMyRegion blogverseny nyertese, Amaury Bisiaux reflektál a Bukaresti Nyilatkozat célkitűzéseire és törekvéseire.

**A** Városok és Régiók 8. Európai Csúcstalálkozóját 2019. március 14-én és 15-én tartották meg a romániai Bukarestben. A Régiók Bizottsága által megfogalmazott Bukaresti Nyilatkozatot mintegy 700 helyi és regionális megválasztott képviselő mutatta be, amelynek célja „az Európai Unió demokratikus alapjának megerősítése”.

„Az Európai Uniónak ugyanúgy szüksége van a régiókra és városokra, mint ahogy azoknak is szükségük van az EU-ra” – olvasható a Bukaresti Nyilatkozatban, amely a Régiók Európai Bizottságának három hónapos munkáját összegzi, és amelyet végül a román fővárosban megrendezett csúcstalálkozón fogadtak el.

Európa sorsfordító éve az idei: a populizmus növekedése várhatóan megjelenik az európai választások eredményeiben, és az Egyesült Királyság kilép az Unióból. Az esemény során az uniós tárgyalóköldöttség vezetője, Michel Barnier kifejezte aggályait a rendezetlen brexittel (no-deal Brexit) kapcsolatban,

felsorolva ennek különösen az Egyesült Királyságot érintő, „megszámolhatatlan következményeit” emberi, társadalmi, gazdasági és pénzügyi szinten.

### Vissza a rendes kerékvágásba

Az EU-nak át kell alakulnia, ha nem akar eltűnni. A globalizáció, a digitális forradalom és az éghajlatváltozás korában Európának alkalmazkodnia kell az új kihívásokhoz anélkül, hogy lemondana az értékeiről. A Bukaresti Nyilatkozat felidézti, hogy „az Európai Unió alapját a szabadság, a szolidaritás és a demokrácia alapelvei képezik”.

A probléma az, hogy ma a legtöbb polgár számára Európa túlságosan gyakran jelenti Brüsszelt: azt az európai fővárost, amely mindenben dönt. A közvélemény-kutatások egy rendkívül bürokratikus, átláthatatlan, távoli Európai Unió képét vázolják fel, amely túlságosan messze került a polgáraitól. A legfrissebb Eurobarométer-felmérésből kiderül, hogy az európaiak 58%-a már nem bízik az uniós intézményekben.

A Régiók Bizottsága szerint a megoldásnak nem fentről, hanem lentől kell érkeznie: a helyi és regionális megválasztott képviselőktől. Nem a nemzetek Európáját, hanem a régiók Európáját kell építenünk. A csúcstalálkozót is nagyon okosan a „(Re)New Europe” (magyarul: [Meg]Új[uló] Európa)



jelige mentén szervezték meg, amely a Bukaresti Nyilatkozat is megihlette.

Az európai vezetőknek címzett Nyilatkozat célja az EU (újra)alapítása annak érdekében, hogy „[a fiatalokban] növeljék az európai projekthez való hozzátartozás érzését, elkerülve, hogy az európai integráció visszafordítható folyamattá váljon”. De hogyan alakítható ki ez az európai érzés a fiatalabb generációban, amely a leglátványosabban marad távol a választásoktól?

## „A demokrácia a régióinkban és a városainkban kezdődik”

A politikai választásokon való részvétel hiánya nem jelenti a politikai életben való részvétel hiányát. Ez látható abban, hogy milyen sok fiatal elkötelezett az éghajlatváltozás elleni küzdelem, a nagyobb társadalmi igazságosság és az egész kontinensre kiterjedő demokrácia mellett – a fiatalok nem hiányoznak a vitából.

A rendkívüli hierarchikusságra és bürokratikuságra hajlamos Európa ugyanakkor egyetlen lényeges alapelve épül: a szubszidiaritásra. A szubszidiaritás elve azt jelenti, hogy az Unió csak akkor avatkozhat közbe, ha a tagállamok nem tudják a saját szintjükön megoldani a problémát. Ez azt jelenti, hogy mindig az alacsonyabb szintű kormányzás élvez prioritást, amennyiben hatékonyan végrehajtja a közpolitikát.

Ha azonban a leghatékonyabb szint nem az európai és nem is a nemzeti szint, hanem a regionális, akkor miért ne mennénk helyi szintre? „A demokrácia a régióinkban és a városainkban kezdődik. A helyileg megválasztott tisztviselők vannak a legközelebb az emberekhez, és napi szintű kapcsolatot tartanak fenn a polgárokkal” – mondja Karl-Heinz Lambertz, a Régiók Európai Bizottságának elnöke.

Ha az EU elsősorban – az alapítók elképzeléseinek megfelelően – gazdasági és pénzügyi unió, akkor a „szociális jogokat a gazdasági jogokkal egyenrangúként kell kezelni”. Ezt a gazdaság,

a szociális terület és a környezet három alkotóelemének alkalmazásával érhetjük el, hogy ténylegesen végrehajthassuk az ENSZ fenntartható fejlesztési céljait.

Mindenhhez „nagyobb decentralizáció” és következképpen mindenekelőtt beruházás szükséges. Ezért tartalmaz a Bukaresti Nyilatkozat az EU „ambíciózus költségvetésére” vonatkozó felhívást. Megbízik-e vajon Európa a városaiban és a régióiban, hogy nagyobb mozgásteret adjon nekik a kormányzásban? Ez a következő Bizottság nagy kihívása, amely idén később, az európai választások után áll fel.

A csúcstalálkozón Karl-Heinz Lambertz és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöke, Luca Jahier újból felhívták az európai intézményeket arra, hogy dolgozzanak ki egy „folyamatos konzultációs mechanizmust”. Bár a két bizottság ajánlásai pusztán tanácsadói jellegűek, a Régiók Bizottsága 2015 óta már több mint 200 párbeszédet szervezett, amelyen 40 000 polgár vett részt. A bizottság egyúttal azt is kéri, hogy a következő uniós költségvetést (2020) az EU-27 bruttó nemzeti jövedelmének 1 %-áról 1,3 %-ára növeljék. ■



Amaury Bisiaux politikai kommunikációs tanulmányokat folytatott a franciaországi Sorbonne Egyetemen. A DG REGIO EUinMyRegion keretében szervezett 2018-as blogverseny nyerteseként háromhetes képzésben vehetett részt, amelynek során

Brüsszelben tanulmányozhatta a politikai kommunikációt, majd kiválasztották, hogy akkreditált fiatal újságíróként a bukaresti csúcstalálkozóról tudósítson.

## TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://cor.europa.eu/en/summit2019>

# „Interreg Önkéntes Ifjúság”

## Önkéntes fiatalos ötletek az európai kohézió megerősítése érdekében

A Városok és Régiók 8. Európai Csúcstalálkozóját 2019. március 14-én és 15-én tartották meg a romániai Bukarestben, amelyen több mint 900 uniós, nemzeti, helyi és regionális vezető gyűlt össze szerte Európából, hogy megvitassa az Európai Unió jövőjét és azt, hogyan lehetne hatékonyabban bevonni a polgárokat az európai projektbe. Az esemény társszervezője a Régiók Európai Bizottsága, az Európai Unió Tanácsának román elnöksége és a Régiók Bizottságának román küldöttsége volt. Az esemény során a helyi és regionális vezetők nyilatkozatot fogadtak el Európa jövőjéről, amely tartalmazza véleményüket az uniós intézmények következő hivatali idejére vonatkozóan. <https://bit.ly/2YGaEbV>

Az alábbiakban olvasható két fiatal IVY-újságíró benyomása és véleménye a csúcstalálkozóról.



Az európai önkéntes szolgálatnál eltöltött idő során a bragai Minho Egyetem felsőoktatási projektjében dolgoztam Portugáliában. Részt vettem az IVY lengyelországi Gdanskban megrendezett Interreg Dél-Baltikum programjában is.

### SOKKAL EGYSÉGESEBB EURÓPA

Amikor az Interreg Dél-Baltikum közös titkárságán dolgoztam az IVY önkénteseként, lehetőségem nyílt részt venni a Régiók és Városok 8. Európai Csúcstalálkozóján, ahol elsősorban a kohéziós politika jelentőségére helyezték a hangsúlyt.

Az Európai Unió harmonikus fejlődésének előmozdítása érdekében az Uniónak meg kell erősítenie gazdasági, társadalmi és területi kohézióját a szubszidiaritás elvével összhangban.

Az egyes uniós tagállamok – különösen a kevésbé fejlettek – nem tudják egyedül csökkenteni és megszüntetni a régióik előtt álló kihívásokat, mint például a nem megfelelő infrastruktúra problémáját. Az európai strukturális és beruházási

alapok (esb) stratégiai felhasználása valóban létfontosságú, amint azt Corina Crețu, a regionális politikáért felelős európai biztos is hangsúlyozta az eseményen.

Az emberek közötti projektjei révén a kohéziós politika hatékony eszköz az uniós polgárok közötti kapcsolatok létrehozására és fenntartására – nemcsak helyi szinten, hanem különösen a tagállami régiókon és városokon átívelően. A kohéziós politika számos határon átnyúló programban is megjelenik, mint például az Interregben. Ezenkívül a hatékony és jól működő többszintű kormányzás révén a strukturált és folyamatos párbeszéd megszilárdításával jár együtt, amely az uniós intézmények – mint például az Európai Bizottság – és a tagállami régiók közötti kölcsönös megértésnek köszönhető. Ezek célja az új globális kihívások leküzdése és az egység szellemének megerősítése az európaiak között. A Bukaresti Nyilatkozat szerint ez a kohéziós politika hozzáadott értékének lényege: „Az EU alapoktól való felépítése a régióink és a városaink részvételével”.

*Danilo Distefano*





Az Interreg Önkéntes Ifjúság volt francia önkénteseként Emilia-Romagna régióban (Olaszország) voltam az európai ügyek hivatalában, ahol az Interreg MED projektek irányításában vettem részt.

## A HELYSZÍNEEN LÉVŐ INTERREGTŐL A RÉGIÓK ÉS VÁROSOK CSÚCSTALÁLKOZÓJÁIG

Az Interreg Önkéntes Ifjúság önkénteseként a Régiók és Városok Csúcstalálkozóján való részvétel lehetőséget biztosított arra, hogy új szögből fedezzem fel a kohéziós politikát. Az IVY kezdeményezése arra törekszik, hogy a fiatal európaiak integrálódjanak a transzregionális Interreg programokban részt vevő helyi intézmények munkájába, valamint hogy támogassák és előmozdítsák az eredményeiket az elért közösségekben. Ennek keretében részt vehettem Emilia-Romagna (Olaszország) régió ilyen programjaiban, és tanúja lehettem annak, ahogy az IVY együttműködik a tudományos, társult és magánpartnerekkel ezen a területen.

Az európai prioritásokból eredő fellépéseik és a nemzeti és európai hatóságoknak szóló, alulról felfelé történő ajánlásaik egy folyamatos párbeszéd részét képezik, miközben kérdéseket tesznek fel az egyes politikai szintek reformokat és szakpolitikákat végrehajtó hatáskörei tekintetében, és befolyásolják az európai szintű intézkedéseket.

Ilyen típusú párbeszédet folytattak Bukarestben, ahol 150 helyi vezető vitatta meg annak szükségességét, hogy a helyi szintű kormányzásnak nagyobb beleszólása legyen az európai ügyekbe. A csúcstalálkozó három témára – demokrácia, közelség és szolidaritás – összpontosított, és konszenzus született a helyi és megválasztott hatóságok azon kulcsfontosságú szerepét illetően, amelyet napjaink társadalmait érintő általános és/vagy különleges kihívások kezelésében játszanak az alaposabb tudásuk és elérésük révén.

De hogyan tudnák – a csúcstalálkozó jeligéjéhez híven – létrehozni a „(meg)új(uló) Európát”? A kihívás abban rejlik, hogy az EU-t közelebb kell vinni a polgáraihoz. Számos résztvevő mondta el, hogy az Európai Parlament választási kampányainak jobban kellene fókuszálniuk Európára, és kevésbé a nemzeti programokra. A bizalom és az összekapcsoltság előmozdítása érdekében a Régiók Bizottsága a demokratikus részvétel további csatornáinak létrehozását, valamint azt ösztönzi, hogy a kohéziós politika erőteljes hatását láthatóbbá és ismertebbé tegyék az európai polgárok számára, például az olyan kisebb kezdeményezések révén, mint az IVY.

*Elodie Joseph-Auguste*



## Morva–Szilézia régió: intelligens, innovatív és jól kiegyensúlyozott

A Csehország északkeleti részén található Morva–Szilézia régió az ország harmadik legsűrűbben lakott területe. Bár rendkívül iparosodott régióról van szó, gyönyörű hegyvidéki tájak, három nagy védett terület és több kisebb természetvédelmi terület is itt található.



A térség jelenleg Csehország 14 adminisztratív régiójának egyike, a múltban pedig Morvaország és Szilézia történelmi tartományai között volt felosztva. Még a régió fővárosa, Ostrava is két részre oszlik: egy morvaországi részre (Moravská Ostrava) és egy sziléziai részre (Slezská Ostrava).

Az 5427 km<sup>2</sup>-es kiterjedésű régió 2019-ben 1 203 299 lakossal rendelkezett. Prága után ebben a városban a legnagyobb a népsűrűség az országban (négyzetkilométerenként 222 fő). A régió legnagyobb városa Ostrava, a maga 300 000 lakosával.

2017-ben a régió bruttó hazai terméke 18,017 milliárd EUR volt, amely a nemzeti GDP 9,38%-át tette ki. A régió egy főre jutó GDP-je a nemzeti átlag 82,4%-a és az uniós átlag 74%-a.

Csehország iparilag egyik legfejlettebb régiója, amelyben az ipar a GDP 41,7%-át tette ki 2017-ben. Az álláshelyek száma jelenleg a legmagasabb 2000 óta: 2017-ben az alkalmazottak aránya elérte az 59,4%-ot, amely az utóbbi tíz év legmagasabb értéke. A kulcsfontosságú ipari ágazatok közé tartozik a vaskohászat és a mérnöki tudományok, illetve az autóipar és az információtechnológia egyre fontosabb szerepet játszik az elmúlt 10 évben. A régióban nagyon sokáig szénbányászat is folyt (lásd alább).

2018-ban az egyetemi oktatásban részesült lakosok aránya 16,8%-on állt. Jelenleg Morva–Szilézia mérsékelt szinten van az innováció szintjén alapuló és Európára kiterjedő összehasonlításokban. A kutatás, a fejlesztés és az innováció



hajtómotorjai elsősorban a nagy, nemzetközi szinten működő technológiai vállalatok. 2017 elején elindították a Morva–Sziléziai Innovációs Központot, amelynek célja a növekedés és az innováció ösztönzése a vállalkozások között. A régióban nemrégiben több jelentős ipari övezetet, tudományos és technológiai parkot, valamint egyéb projekteket is létrehoztak, amelyek érdekes portfólióval rendelkező befektetőket vonzottak a térségbe. Ostrava ad otthont az IT4Innovations szuperszámítógépes rendszernek, amely a tudományos kutatócsoportoknak és a vállalkozásoknak is nyújt szolgáltatásokat.

## Jó összekapcsoltság

A régió legnagyobb részében jó autópálya-hálózat található. Számos város és falu részesül a D1-es autópálya és a vasúti folyosó összeköttetéseinek előnyeiből. Ami az átmenő folyosókat illeti, a régió földrajzi szempontból előnyös helyen található, amely összekapcsolja Lengyelországgal és Szlovákiával. A nemzetközi repülőtér rengeteg létesítménnyel

rendelkezik, amelyek a repülőket, az utasokat és a rakományt kezelik. Rendkívül fejlett integrált tömegközlekedési rendszere van, ami azt jelenti, hogy a lakosok szinte 80%-a lakik olyan településen, amely kapcsolódik a vasúthálózathoz.

A régió három védett területe kiemelkedő természeti szépséggel bír, és a földrajzi terület 17,3%-át fedi le. Idetartoznak a Beszkidek, a Jeszenik-hegység, az Odera folyami vizes élőhelyek, valamint a Poodří régió. A régióban több jelentős gyógyfürdő is található; a bányászati mérések kimutatták, hogy a volt ostravai szénbányákban felgyülemlt bányavíz tisztasága megegyezik a gyógyfürdők vizeinek tisztaságával, és tervben van ennek kihasználása.

A régió gazdag kulturális örökséggel büszkélkedhet: a térséget 103 kastély és erődítmény tarkítja. Számos nemzetközi zenei fesztivált, valamint egyéb kulturális, sport- és társadalmi eseményt tartanak a régióban, például a 2019 második felében megrendezésre kerülő Junior Jégkorong-világbajnokságot.



Az innovatív vállalkozások vezetői értékelik a régióban lévő életminőséget. A régió fontosabb előnyei közé tartozik a hegyvidéki területek, a kulturális és sporttevékenységek hozzáférhetősége, az egészségügyi és családbarát létesítmények, a szálláslehetőségek, valamint a munka és a családi élet közötti egyensúly megteremtésének lehetősége. ■

## TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://www.msk.cz/index-en.html>



## Átalakulóban lévő széntermelő régió

**A klímasemleges gazdaságra történő áttérés általános pozitív hatást eredményezhet az uniós gazdaságra. A hagyományos ágazatokról, például a szénről történő átállás ugyanakkor kihívásokkal jár, és növelheti a társadalmi és regionális egyenlőtlenségeket. Ezért fontos, hogy a mélyreható modernizációs folyamatot megfelelően irányítsák, hogy mindenki számára biztosított legyen a méltányos és a társadalmilag elfogadható átmenet.**

Az energiaunió keretében a Bizottság kezdeményezést indított, amely testre szabott támogatást nyújt az átalakulóban lévő széntermelő régióknak. A cél az, hogy segítsenek e régióknak abban, hogy tervezni tudjanak az energiarendszer átalakításához kapcsolódó strukturális változások tekintetében, valamint hogy kezelni tudják a potenciális negatív társadalmi-gazdasági hatásokat.

A Bizottság szakértőiből álló országos munkacsoportok nyújtanak támogatást, míg a Bizottság által létrehozott platform európai szinten fogja össze a releváns érdekelt feleket, és hozzáférést biztosít a műszaki támogatáshoz és a kapacitásépítéshez.

A csapatok szorosan együttműködnek a regionális és nemzeti hatóságokkal és egyéb releváns szereplőkkel a gazdasági diverzifikáció és a technológiai átmenet folyamatainak felgyorsítását szolgáló megoldások kidolgozása érdekében. A csapatok iránymutatást is adnak a régióknak arra vonatkozóan, hogy mi a rendelkezésre álló finanszírozáshoz való hozzáférés legjobb módja, hogyan hasznosíthatják intelligens szakosodási stratégiáikat, ösztönözhetik az innovatív vállalkozásokat, illetve hogyan hajthatnak végre dekarbonizációs stratégiákat. Ez magában foglalja a kohéziós politika által nyújtott finanszírozást is, amely stabil, hosszú távú befektetési keretet nyújt.

A széntermelő régiók megosztják tapasztalataikat a platformon, amely összefogja a regionális és nemzeti képviselőket, szociális partnereket, az ipart és a civil társadalmat, hogy megosszák egymással a bevált gyakorlatokat, valamint hogy tanuljanak egymástól. Európában 12 tagállam 41 régiójában folyik még aktív szénbányászat, ideértve a csehországi Morva-Szilézia, Ústí nad Labem és Karlovy Vary régiókat. A platformhoz 2018 márciusában csatlakozott Morva-Szilézia régióban a szénbányászat 10 000 embernek ad munkát.

Az első bányabezárási hullám 1989-ben volt. A jelenlegi, második hullám az élet minden területére közvetlen hatást gyakorol: mivel a régióban néhány nagyobb, szénfüggő ipari

< A volt Barbora bánya épületei, Karvinához közel: az épületeket szabadidős és többcélú létesítményekké alakítják

vállalat van, a régió átalakulása csökkentheti a munkahelyük megszűnése miatt elköltöző emberek számát. Ugyanakkor a hagyományos széntüzelésű fűtő- és erőművek bezárásával megnőhetnek az energiaárak. A már működő erőműveket le kell cserélni, amelyhez hatalmas erőfeszítés és jelentős finanszírozás szükséges.

## Új kezdet

A cseh kormány elindította a RE:START programot, amelynek célja a strukturális kihívásokkal szembesülő régiók átalakításának támogatása. A program fő kezeze maga a kormány, bár nemzeti szinten nincs konkrét finanszírozás. A RE:START az európai és a nemzeti programok nyilvános alapjaihoz hozzáférést biztosító meglévő mechanizmusokat használja. Lehetővé teszi, hogy a három érintett régióra vonatkozóan hirdessenek meg felhívásokat, vagy hogy a nemzeti felhívásokban a széntermelő régiókat részesítsék előnyben például többlettámogatások révén. Jelenleg a pályázók számára összesen 700 millió EUR értékű programok érhetőek el.

A RE:START keretén belül szerkezetátalakítási stratégiát hoztak létre, amely több kulcsfontosságú átalakítási pillért határoz meg Morva–Szilézia régió számára. A cél a helyi vállalkozások támogatása a változáshoz való alkalmazkodásban, valamint a magasabb hozzáadott értéket hozó külföldi befektetések vonzása. A kutatás és fejlesztés támogatása prioritásnak számít, amely

előnyös a térség gazdasága számára. A helyi lakosokat sem felejtik el, mivel a régió célja a jobb oktatási lehetőségek biztosítása a műszaki tárgyak terén, ezzel elhárítva a lehetséges szociális instabilitáshoz kapcsolódó akadályokat.

Az egyik ilyen átalakítási kezdeményezés a Tájrendezés a bányászat után címet viseli: a projekt a Karviná, Havířov és Orlová városok közötti területre összpontosít, amelyen a szénbányászat az elmúlt három évszázadban látványos nyomokat hagyott. Néhány bánya még mindig működik, de bezárások vannak tervben, amely felveti a kérdést, hogy hogyan találhatók új, értelmes és funkcionális megoldások a régió számára.

A bezárt szénbányák helyére könnyűipari megoldásokat, parkokat, kutatási és fejlesztési létesítményeket, multifunkcionális vagy rövid távú rekreációs célú épületeket lehetne létrehozni. Már dolgoznak a Karvinské Moře-tó és az elmúlt 300 évben 37 métert süllyedt „ferde” torony körüli terület vonzóbbá tételén. Új funkciót keresnek a Barbora bánya csarnoka és a František szénbánya 80 méter magas bejárata számára is. ■

## TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://restartregionu.cz/in-english/>



# Büszkeséggel tekint a régióra és annak dinamikus átalakulására

Csehország északi szegletét egykoron az ország acélszíveként emlegették, mivel szívós és kitartó emberek laktak. Jelenleg a régióra egy teljesen más megvilágításban tekintenek. A *Panorama* felkérte Ivo Vondrákot, Morva-Szilézia regionális elnökét, hogy számoljon be arról, hogyan vált a régió az ország legdinamikusabb helyévé - egy olyan térséggé, amely ösztönzi az innovációt és támogatja az oktatást, miközben az ide látogató turisták száma is évente egyre növekszik.



*Elnök úr, Morva-Szilézia épp átalakuláson megy át. Milyen szerepet játszott ebben a folyamatban Csehországnak az Unióhoz való csatlakozása?*

Máig úgy gondolom, hogy tizenöt év elteltével is elmondható, hogy az ország uniós csatlakozása helyénvaló volt, hiszen számos előnyhöz juttatta régióinkat, különösen pedig az itt élő embereket. Morva-Szilézia történetében hosszú múltra tekint vissza a bőséges széntelepekre épülő ipar. A Felső-Sziléziai-medence az ország legnagyobb széntartalékaival rendelkezik, és már a 18. században bányásztak itt szén.

A bányászat visszaesése a múlt század végén kezdődött, és sokként érte a régiót és a lakosságot egyaránt. Csehországnak az Unióhoz való csatlakozása segített nekünk megküzdeni a változásokkal, illetve felkészülni a „szénmentes”

jövőre. A bányászat közelgő megszűnése a széntől közvetlenül függő egyéb iparágakra, így például az acélgégyártásra és az energiatermelésre is hatással lesz. A változások kezelésének legmegfelelőbb módját az innováció, a digitalizálás és az új készségek fejlesztésének az ösztönzése képezi.

Úgy gondolom, hogy jó irányban haladunk. Régebben a nehézipar foglalkoztatta régióink lakosságának többségét. Az információtechnológiai és a gépjárműgyártó ipar jelenleg ugyanannyi embert foglalkoztat, mint az acélipar, ami jó hír, hiszen fontos, hogy érdekes munkalehetőségeket kínáljunk az embereknek. Morva-Szilézia lakossága már régóta csökkenő tendenciát mutat. A legfrissebb adatok azonban biztatóak, ugyanis a régiót elhagyók száma egy éven belül a felére csökkent, emellett célul tűztük ki a tehetséges, tapasztalt fiatalok elvándorlásának a megállítását.

Ennek érdekében jól fizető, jó álláslehetőségeket, illetve megfelelő szabadidős lehetőségeket nyújtó kellemes és egészséges környezetet kell biztosítani.

*Hogyan segítenek az uniós alapok? Megemlítené néhány konkrét projektet?*

Az uniós támogatások jelentős mértékben hozzájárultak az életminőség javításához Morva-Sziléziában. A legjelentősebb projektek a szállítás, a szociális szolgáltatások, illetve az egészségügy, a tudomány, valamint a kutatás és fejlesztés terén valósultak meg. Számos projekt egyáltalán nem vagy pedig sokkal lassabban és szerényebb keretek között jöhetett volna létre uniós finanszírozás nélkül.

Az európai pénzügyi támogatás óriási mértékben hozzájárult a közlekedési infrastruktúra újjáépítéséhez és fejlesztéséhez. A kiváló minőségű közlekedési

## ” A széntermelő régiók átalakításával foglalkozó platform kulcsfontosságú tényező, az Európai Bizottság erre vonatkozó határozatát pedig igen pozitívan ítéltük meg. ”

infrastruktúra a foglalkoztatásra és a gazdasági stabilizációra kedvező hatással bíró gazdasági multiplikátor. Konkrétan, a térség 207 millió EUR-t ruházott be útfelújítási és -javítási munkálatokba, ezek finanszírozását pedig az Unió morva-sziléziai regionális operatív programja és saját forrásaink nyújtották. Az egyik legnagyobb beruházás, mintegy 21 millió EUR értékben, az opavai kerület megépítése, aminek köszönhetően csökkent a város forgalmának túlterheltsége.

Jelentős beruházások voltak az egészségügyi ellátás terén is: az európai finanszírozás lehetővé tette, hogy műtőket építsenek ki a Frýdek-Místeki kórházban, és hozzájárult az opavai Sziléziai Kórház fekvőbeteg-ellátóinak megépítésében és felszerelésében.

Majdnem 228 millió EUR irányult energetikára összpontosító kutatóközpontok létrehozására és környezetvédelmi célokra, valamint az előrettekintő szuper-számítástechnika javára. A korszerű Ipar 4.0 kiépítése ugyanolyan fontos számunkra, mint az intelligens technológiák támogatása városainkban és térségeinkben.

Az uniós források nyújtotta finanszírozás számottevő jelentőséggel bír régióink fejlődése tekintetében. A széntermelő régiók átalakításával foglalkozó platform kulcsfontosságú tényező, az Európai Bizottság erre vonatkozó határozatát pedig igen pozitívan ítéltük meg. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású villamosenergia-termelésre való áttérést továbbá Csehország kormányának RE:START

programja is támogatja, amelynek célkitűzése megoldást találni az átállás útjára lépett szénbányászati vidékek sajátos szükségleteire.

### *Hogyan tervezik felhasználni a jövőbeni uniós finanszírozást?*

Morva-Szilézia a kormány szerkezetátalakítási stratégiája alapján határozta meg átalakulása alapvető pilléreit. Továbbra is támogatni kívánjuk a helyi cégeket a változásokhoz való alkalmazkodásban, valamint hogy több – cseh és külföldi – növekedés- és exportorientált vállalkozást vonzzunk a régióba. Kulcsfontosságú prioritás a helyi gazdaság számára előnyökkel járó kutatás és fejlesztés támogatása. Mi itt aktív megközelítést alkalmaztunk, és az ostravai önkormányzattal és helyi egyetemekkel együttműködve létrehoztuk a Morva-Sziléziai Innovációs Központot (MSIC). Ezzel a lépéssel elértük az innováció fokozott alkalmazását, ezáltal segítve a cégeket a fejlődésben. Az MSIC elindítása vitathatatlanul döntő fontosságúnak bizonyult térségünk számára. Egy olyan tér, ahol merész elképzelések és tehetséges emberek találkoznak, és amely megteremti a feltételeket a régió jövőbeli irányának a meghatározásához. Úgy gondolom, hogy az MSIC szolgáltatási köre még tovább bővíthető a vállalkozások, az innováció és a merész tervezés támogatásához.

Régióink fejlődésének egy másik fontos partnere a Morva-Sziléziai Beruházási és Fejlesztési (MSID) vállalat, amely a fejlődést nemcsak vállalkozások és marketing

révén ösztönzi, hanem beruházásokkal is. A Morva-Sziléziai Foglalkoztatási Paktum (MSPakt) pedig a térség munkaerőpiacának igazgatásában nyújt segítséget. Az MSIC, az MSID és az MSPakt együtt jelentősen hozzájárul régióink fejlődéséhez, a versenyképesség és a lakosság életminőségének a fokozásához. Meggyőződésem, hogy az EU segítségével a kezdet nagyon jó volt, és folytathatjuk a munkát az átalakulás véghezviteléhez.

Nem ülünk karba tett kézzel; konkrét terveink vannak. A „Tájrendezés bányászat után” projekt például azt kutatja, hogy hogyan lehetne észszerűen és hatékonyan kihasználni a szénbányászat negatív hatásaitól szenvedő bányászati területeket. Tervezzük továbbá egy komplex rehabilitációs központ megépítését Třinecban, illetve a Frýdek-Místek-i kórház tüdőosztályának a korszerűsítését. Az oktatási színvonal javítását célzó stratégiai projektek kidolgozása is folyamatban van. Tudjuk, tehát, hogyan lehet hatékonyan felhasználni az európai finanszírozást polgáraink életminőségének és a környezet védelmének a javítására. Örömmre szolgálna, ha Európából továbbra is érkezne támogatás térségünkbe, hiszen ez meglehetősen fontos Morva-Szilézia és az itt lakók számára egyaránt. ■

# Alsó-Vítkovice változó arca



Alsó-Vítkovice (Dolní Vítkovice) egyedi ipari terület, amely nemcsak bemutatja az eredeti „szén–koks–vas” folyamatot, hanem ahol az emberek eltölthetik a szabadidejüket, és információkat szerezhetnek a természetről vagy az iparról.

**1** 828-ban vasművet alapítottak itt, amelyet később követett a szénbánya, és ez adta meg a régió ipari jellegét, több ezer embernek munkát adva. A termelés azonban 1998-ban leállt.

Felmerült a kérdés, hogy mit lehet kezdeni ezzel az egyedi ipari területtel. Az egyik javaslat a teljes lebontás volt. Szerencsére végül a környék újjáépítése mellett döntöttek, amelynek során a komplexumot egyedi oktatási, kulturális és szociális központtá alakították át, amely fiatalokat és felnőtt látogatókat egyaránt fogad (lásd a videót).

**1. Gong:** A múltban itt 50000 köbméter tisztított nagyolvasztóból származó gázt tároltak itt. Napjainkban a Gong akár 2000 látogató befogadására is alkalmas, akik oktatási, kulturális és szociális eseményeken vesznek részt. Egyetemi hallgatók járnak ide órákra, nemzetközi konferenciákat és kongresszusokat, valamint műhelytalálkozókat, képzéseket és művészeti kiállításokat szerveznek az épületben.

**2. Bolt Tower:** A múltban naponta 1200 tonna nyersvasat állítottak elő a nagyolvasztóban. Ma a látogatók megtekinthetik a vasgyártási folyamatot, amelynek során bejárják

## SIKERES SZOCIÁLIS BÉRLAKÁSI KÍSÉRLETI PROJEKT OSTRAVA VÁROSÁBAN



Az inkluzív tevékenységekre és a szociális lakhatásra összpontosító projekt (a projekt angol neve: A place to call home) 2018. évi RegioStars díját nyerte el a 3. kategóriában (a közszolgáltatásokhoz való megfelelőbb hozzáférés biztosítása). A projekt keretében 150 lakást újítottak fel Csehország harmadik legnépesebb városában olyan családok számára, akiknek ellenkező esetben a minimumkövetelményeknek nem megfelelő lakásokban kellett volna élniük. A projekt felgyorsította a lakhatáshoz való hozzáférési folyamatokat is, valamint létrehozott egy keretrendszert, amelyben a városi kerületek és a lakóknak biztosított szociális támogatási szolgálatok együttműködhetnek egymással, lehetővé téve a lakók számára a stabilabb és biztonságosabb életet és a közösség életében való részvételt.

<https://europa.eu/!JR33tP>





3.



4.



5.



6.

a korabeli gyártási útvonalat: a nyersanyag elszállításától a nyersvas gyártásáig. A nyersvasat a legrégebbi, 1911-ből származó alapokkal rendelkező épületben gyártották, és az épület innen kapta „a legidősebb nő a gyárban” becenevet. 2015 májusa óta a Bolt Tower („Csavartorony”) új szárnya is látogatható: itt található Ostrava legmagasabb helyen lévő kávézója.

**3. Tudományos és Technológiai Központ:** A 14 000 m<sup>2</sup>-es területen a tudomány és a technológia játékos módon jelenik meg, és felfedi a modern technológiák titkait. A látogatók megismerkedhetnek a tudomány titkaival, a világ kutatási kuriózumaival és különböző műszaki ötletekkel. A fiatal és felnőtt látogatók felfedezhetik, hogyan működnek a városok, a rádió vagy akár az emberi test, mi alkotja a szírványokat vagy hogyan igazodik el egy hajó a tengeren. Ez az építészeti szempontból is gyönyörű épület kiváló felszereltségű osztálytermeknek, előadótermeknek, valamint modern műszaki és audiovizuális berendezéssel ellátott, 200 személyt befogadó moziteremnek ad otthont.

**4. U6 Tudományos és Technológiai Központ:** Két, egyenként 900 tonnás fúvógépházat több mint 100 interaktív kiállítási tárgy vesz körül, amely szórakoztató módon mutat be tudományos és technológiai kérdéseket. A látogatók korábban sosem látott dolgokat láthatnak, és komplex műszaki ismereteket szerezhetnek a történelmi fúvógépházak és a mozgatható kiállítási tárgyak között sétálva. Készíthetnek saját acéllemezt, megépíthetik a saját vas-hídjukat, vagy elektromos energiát állíthatnak elő – de még akár az űrbe is „elrepülhetnek”.

**5. Hlubinai Kreatív Központ:** 2015 májusa óta a hlubinai volt feketeszénbánya a régi ipari komplexum szerves részeként nyílt meg. A régi épületekben új, művészeti negyed jött létre, amely a humántudományok, a művészetek és a kézművesség világába kalauzolja el a látogatókat. A korábbi művelési és adminisztratív épületek sokszínű kulturális központtá alakultak: mozik, zenei gyakorlótermek és egy hangstúdió, bemutatóterek, stúdiók és táncteremek találhatóak itt.

**6. Fesztiválpark:** A helyszín páratlan lehetőséget biztosít hatalmas fesztiválok és szerényebb méretű események megrendezésére ebben a 200 000 m<sup>2</sup>-es ipari környezetben.

A látványosságokat uniós alapok segítségével hozták létre: 8 projektet valósítottak meg a közel 48 millió EUR-t kitevő ERFA-támogatásoknak köszönhetően. A projektekbe összesen szinte 70 millió EUR-t ruháztak be.

Az átalakítás növelte a régióban a kölcsönhatásokat is, amelyek révén különböző területeken tucatnyi projektet valósítottak meg. A terület az oktatási és szabadidős tevékenységek fellendítésének létfontosságú részévé vált nemcsak helyi szinten, hanem az egész régióban. ■

#### TOVÁBBI INFORMÁCIÓK:

<http://www.dolnivitkovice.cz>

<https://www.youtube.com/watch?v=a3rR5VJK5p4&t=79s>

# Az uniós finanszírozás felfrissíti Morva–Szilézia turizmusát

Az európai alapok segítenek Morva–Szilézia turisztikai célpontjainak felfrissítésében is azzal, hogy támogatják a térségbe látogatók és helyi turisták számára kialakított létesítmények felújítását.

A Beszkidek lábánál elterülő kisvárosok Csehország egyik leghíresebb turisztikai látványosságának minősülnek. A szépségének köszönhetően a „Morvaország Betleheme” jelzővel illetett Štramberk illatos gyömbéres kekszeit feltétlenül meg kell kóstolni. Nový Jičínben pedig az ország egyik legszebb főtere található. A látogatók élvezhetik a Nový Jičín Látogatói Központ kitűnő interaktív kiállítását, amely a város kalapkészítési, nagy múltra visszatekintő hagyományának történetét mutatja be. A kiállítás 238 436 EUR értékű ERFA-támogatásban részesült. A projekt teljes költsége 511 929 EUR volt.

A Beszkidek lábánál megbújó másik ékszer Příbor, Sigmund Freud szülővárosa. A pszichoanalitika híres atyjának családi házában kívül a város egy 17. századi piarista kolostorral is büszkélkedik. Az épület alapos, két fázisból álló felújításon esett át, amelyet az ERFA támogatott összesen 1 059 580 EUR-val az 1 295 519 EUR értékű összköltségből. A híres kolostorkert felújítását ugyancsak uniós finanszírozásból végezték. A kolostorban található egy Sigmund Freud-émléksarok, egy könyvtár és a város történelmét bemutató kiállítás.

## Egészséges látványosságok

A Jeseník-hegység lábánál terül el Karlova Studánka festői fürdővárosa, amely Közép-Európa legtisztább levegőjével büszkélkedhet. Ezenkívül Bruntálban – Csehország legrégebbi városában – a turisták meglátogathatják a kastélyt, vagy élvezhetik a Bruntál Wellnessközpont kínálatát, amely egy vízparkot is tartalmaz. A teljes felújítás 5 617 409 EUR-ba került, amiből az EU 1 860 464 EUR-t finanszírozott.

A térség másik érdekes látnivalója az 1898-ból származó történelmi keskeny nyomtávú vasút, amely a sziléziai Třemešnából Osoblahaig megy „száz kanyaron át”. A keskeny nyomtávú vasút modernizálása és kiterjesztése részben uniós finanszírozásból történt meg (142 801 EUR a 350 940 EUR értékű összköltségből), és ennek során kirándulásokhoz használható történelmi vasúti járműveket szereztek be.

Jeseníky járásban a kerékpárosok festői kerékpárúton indulhatnak el, amely Krnovtól Szilézia fehér gyöngyén – Opava városán – át Kravaře barokk kastélyáig visz. A Krnovot és Velké Hoštice összekötő kerékpárút megépítését 1 638 630 EUR értékű uniós finanszírozás támogatta (a teljes költség 2 403 372 EUR volt).

Végül megérkezünk Opavába, az osztrák és később cseh Szilézia volt fővárosába. A város szecessziós épületei, terei és templomai igazi kis ékszerdobozzá teszik azt. A világhírű építész, Leopold Bauer is dolgozott itt, és nem véletlen, hogy a városban található Csehország legrégebbi és harmadik legnagyobb múzeuma, a Sziléziai Múzeum, amelyet 1814-ben alapítottak. A múzeum renoválása és a Sziléziát bemutató kiállítás létrehozása, amely a régió történelmét, kultúráját és természeti szépségeit ötvözi egyetlen gazdag, modern technológiával megtámogatott kiállításban, 2 885 571 EUR összegű uniós támogatásban részesült (a teljes költség 4 003 644 EUR volt).

Az őskor iránt érdeklődő látogatók a Karviná közelében lévő DinoPark Ostrava helyszínén tölthetnek el értékes órákat, amelynek felújítása összesen 2 865 180 EUR-ba került, ebből az EU 1 054 172 EUR-t finanszírozott. A 35 hektáros területet a látogatók a DinoExpres nevű vonattal járhatják meg, a mezozoikum tucatnyi, életnagyságú állatát, valamint egy 12 méter magas aktív vulkánt és egy 3D-s, gyermekeknek szóló filmeket vetítő mozit megtekintve.

Ostrava, Morva–Szilézia metropolisza, egyúttal jelentős turisztikai célpont is. 25 000 évvel ezelőtt a Landek-domb lakói voltak az elsők között, akik szén használtak. A régió történelmét részben szénrel írták, amely rendkívül befolyásos iparágat teremtett. Ostrava Európában egyedi mérnöki örökséggel rendelkezik, ideértve a Dolní Vítkovice volt iparterületet, a Hlubina-bányát, valamint a vítkovicei acélművek kokszóleit és magas olvasztókemencéit. ■





## A régió szociális szolgáltatásainak átalakítása

**2**003-ban Morva–Szilézia volt Csehország első olyan régiója, amely a szociális szolgáltatások átalakítását célzó kísérleti projektet indított el. Abban az időben a mentális vagy egyéb fogyatékossgal élőket elszigetelten, távol eső, hatalmas intézményekben, egyáltalán nem megfelelő épületekben tartották, például kastélyokban és kolostorokban.

Az épületek kapacitása 100 és 200 között volt, egy-egy szobán akár húsznál többen is osztoztak, és közösen használták egyetlen fürdőszobát. Kezelést csak férfiaknak vagy csak nőknek nyújtottak, a gyermekeket a felnőttekhez osztották be a nemük szerint. Az ott élőket megfosztották törvényes jogaiktól, és arra kényszerítették, hogy intézményekben, természetellenes környezetben, a mindennapi élettől teljes mértékben eltérő rendszer szerint éljenek. Ebben a környezetben megtagadták tőlük az alapvető emberi jogokat, gyengültek a kompetenciáik és a felelősségi területeik, sokkal kevésbé voltak önellátókat, és korlátozták a magánéletüket és a személyes szabadságukat.

Csehszlovákia szocialista időszaka öröksége volt ez, és ezt az időszakot zárták le a rendszer megváltoztatásával. A rendszerszintű változást megcélzó projekt (2008–2019) 2008-ban indult, amikor mind a 13 regionális szervezet egész éven át bentlakásos szociális szolgáltatásokat nyújtott több mint 1100 bentlakónak.

2013-ban Ostrava városa a Morva–Szilézia által kezelt változások részévé vált, amelyek célja a bentlakásos intézményekben élők életminőségének javítása, valamint az emberi jogok és szabadságok elérhetővé tétele a számukra.

2019-től 44 millió EUR-t fektettek be több mint 1400 bentlakó számára körülbelül 91 új közösségi szolgáltatás kapcsán szerte a régióban.

E változás innovatív része az az átfogó és rendszerszintű megközelítés, amely korábban nem létezett Közép- és Kelet-Európában. Ez számos bentlakó számára lehetővé

tette, hogy a bentlakásos intézményekből vér szerinti, illetve örökbefogadó családokhoz, vagy városi lakásokban, illetve házakban kialakított lakóotthonokba költözzenek. Ennek eredményeként a nagy intézményekben hosszú évek óta élő lakók most saját lakásaikban lakhatnak, dolgoznak és a helyi szociális szolgáltatásokat használják (lásd a videót).

### Beruházás a közösségi ellátásba

Ezeket a radikális változásokat uniós alapokból, valamint a központi kormányzat és Morva–Szilézia régió költségvetéseiből finanszírozták. A program hat beruházási projekttel folytatódik, amelyek a régió szociális szolgáltatásainak további fejlesztését és javítását célozzák meg. Körülbelül 6,4 millió EUR értékű uniós finanszírozás további 74 lakó életét fogja javítani.

A következő lépés egy projekt során szerzett tapasztalatok felhasználása a pszichiátriai ellátás reformja érdekében. Ha az uniós finanszírozás biztosítható, két beruházási és két nem beruházási projekt keretében a hosszú távú pszichiátriai kezelés alatt álló mentális fogyatékossgal küzdő pácienseket vezeti vissza a közösségi szolgáltatásokba.

A szociális szolgáltatások nyújtása során bevezetett rendszerszintű változásokat más régiók és a körzetek is átvehetik. A Morva–Szilézia régió információforrás, tapasztalatszerzési lehetőség és a bevált gyakorlatok helyszíne lehet minden olyan helyen, ahol megsértik az emberi jogokat és szükségleteket a bentlakásos létesítmények intézményes ellátása miatt (nemcsak a szociális ellátás során, hanem a kórházakban, a gyermekotthonokban stb.).

### TOVÁBBI INFORMÁCIÓK:

<https://bit.ly/2FsSOYM>

## ADATPONT

# Miért fektet be az EU a kockázatmegelőzésbe?

**Az uniós kohéziós politika a polgárok millióit védi az erdőtüzek megelőzésébe, az árvízvédelmi kockázatkezelésbe és egyéb katasztrófákkal szembeni ellenálló képességbe történő beruházással.**

Az Európai Unió számos kockázattal szembesül, ideértve az árvizeket és a szélsőséges időjárási eseményeket, amelyek nagyon gyakran nem állnak meg a nemzeti határoknál, valamint romlanak az éghajlatváltozás hatására. Dél- és Közép-Európában gyakoribbak a hóhullámok, az erdőtüzek és az aszályok, míg Észak- és Északkelet-Európa súlyosabb esőzésekkel és árvizekkel küzd. Ezenkívül az EU kilenc legkülső régiója különleges kihívásokkal néz szembe az éghajlatváltozásnak való jelentős kitettségük miatt (pl. aszály, árvizek, hurrikánok és pandémiák).

A természeti katasztrófák csak 2018-ban több mint 100 ember életét oltották ki. A gazdasági költség is hatalmas: 2016-ban Európában közel 10 milliárd EUR összegű károkat jegyeztek fel. A kockázatmegelőzésbe történő beruházás létfontosságú a további társadalmi-gazdasági fejlődés kapacitásának megőrzése érdekében. Ezenkívül hatékonyabb, mint a tétlenség árának megfizetése: minden egyes, a megelőzésbe fektetett euró négy vagy több eurót takarít meg a reagálásakor.

Mivel a katasztrófák hatásaival elsőként a helyi és a regionális hatóságok szembesülnek, az uniós kohéziós politika kulcsfontosságú a katasztrófakockázat-kezelés terén.

### A 2014–2020-as időszak finanszírozási prioritásai

Mivel az uniós költségvetés közel 8 milliárd EUR-t fordít az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra, a kockázatmegelőzésre és a kockázatkezelésre, a kohéziós politika az egyik legfontosabb finanszírozási forrás ezen a területen, és jelentősen hozzájárul a Bizottság kezdeményezéséhez.

A nemzeti társfinanszírozással történő kiegészítés a teljes beruházás összköltségét majdnem 10 milliárd EUR-ra emeli.

A tagállamok többsége és számos Interreg program prioritásként jelölte meg a kockázatmegelőzést a 2014–2020-as finanszírozási időszakra vonatkozóan. Ezenkívül a kockázatmegelőzés, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás a kohéziós politika egyéb finanszírozási prioritásaiba integrálódnak, mint például az innovációba, az energiahatékonyságba és a vízgazdálkodásba.

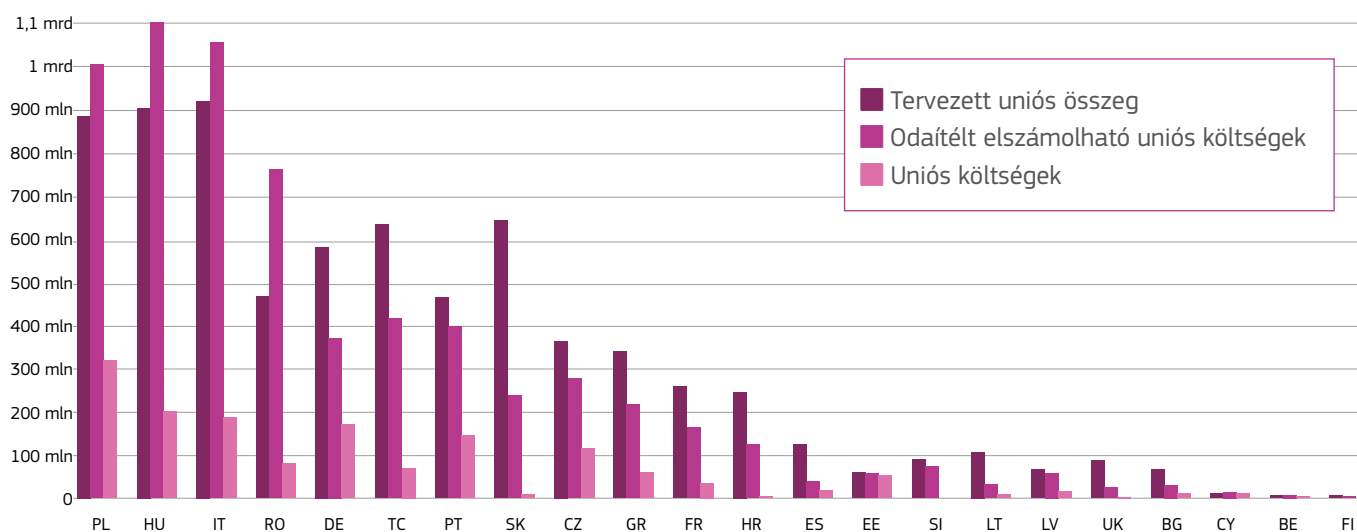
### A prioritások széles körén belül egy sor konkrét intézkedést előnyben részesítenek.

Az alapok elsődlegesen a legkedvezőtlenebb következményekkel járó katasztrófák **megelőzésére** összpontosítanak, többek között a következőkre:

- ▶ a katasztrófakockázat-kezeléssel kapcsolatos ismeretek javítására irányuló intézkedések: árvízvédelmi tervek, IKT-eszközök, korai előrejelző rendszerek, modellezés, radarok, videokamerás megfigyelés stb.;
- ▶ megelőzési stratégiák, cselekvési tervek és iránymutatások előkészítése és végrehajtása, ideértve a helyi szintet is;
- ▶ figyelemfelhívó kampányok és képzések (pl. a földrengésbiztos építési készségekkel kapcsolatban);
- ▶ épületek és hálózatok katasztrófabiztosossá tétele (pl. földrengésnek ellenálló iskolák);
- ▶ árvíz-megelőzési infrastruktúra: töltések, támfalak, esővízgyűjtők, vízmedencék stb.;
- ▶ föld-, erdő- és folyógazdálkodás a folyók vízhozama és a víztározás során fellépő kockázatok megelőzése, a lejtők instabilitásának javítása, az erdei éghető biomassza eltávolítása, a tengerpart védelme, a talajfedés csökkentése stb. érdekében;
- ▶ a kockázatmegelőzés ökoszisztéma-alapú megközelítése: árterek, erdőtelepítés, zöld infrastruktúra a víztározáshoz vagy a csurgalék kezeléséhez, zöld városi terek stb.

Bizonyos tagállamok a **felkészültségbe** is beruháznak, biztosítva az elegendő képességet katasztrófák esetére. Különösen a következő téren történnek beruházások:

## 2014–2020 – Kockázatmegelőzési költségvetési juttatások és pénzügyi végrehajtás tagállamok szerint



- › infrastruktúra a polgári védelmi egységek számára: integrált mentési állomások, koordinációs központok stb.;
- › járművek és felszerelések: mentési járművek, tűzoltóautók, jégtörők, helikopterek, repülőgépek, ideiglenes sürgősségi szálláshelyek stb.;
- › képzés.

Ezenkívül néhány tagállam a katasztrófák kedvezőtlen következményeinek kezelésére irányuló **helyreállítási** intézkedéseket is támogatja. Ilyenek például a következők:

- › erdőtüzek utáni újraerdősítés;
- › tengerpartok és ökoszisztémák újjáépítése;
- › árvíz utáni zónák kiépítése;
- › védelmi infrastruktúra és rekonstrukció a hurrikánok után a legkülső régiókban.

Mint korábban is elhangzott, a katasztrófakockázat-kezelés nem elszigetelt tevékenység a kohéziós politikán belül, hanem egyéb támogatási területekhez, illetve nemzeti és helyi tevékenységekhez kapcsolódik, mint például a város-tervezés. A kockázatmegelőzés (és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás) horizontális kezelését a fenntartható fejlődés alapelveinek előmozdítása is megerősíti, amely

növelte az ökoszisztéma-alapú megközelítések és a zöld infrastruktúra használatát ezen a területen.

A kohéziós politika által nyújtott támogatást egyéb uniós eszközök egészítik ki, mint például az uniós polgári védelmi mechanizmus, az EU Szolidaritási Alapja, a Horizont 2020 és a LIFE program.

A gyakorlatban a következő projekt mutatja be a finanszírozott intézkedések egy részét. Az **árvízvédelembe** történő befektetésekre rendkívül nagy figyelem irányul. Számos példát hozhatnánk, például Nyugat-Attikát (Görögország), amely súlyos problémákkal küzd. A Kohéziós Alap az Eschatia folyó mentén kiépített, 80 millió EUR értékű árvízvédelmi projektet finanszírozott, amely 134 000 helyi lakost és ezek házait mentette meg az árvízről Athén külvárosaiban. Ezenkívül 700 munkahelyet is létrehozott, és elősegítette a városi rehabilitációt egy alacsony bevételű területen. Az új árvízvédelmi struktúrák építése megállította az árvizet, és lehetővé teszi további területek jövőbeli fejlesztését is a folyásiránnyal szemben haladva. ■

### TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/themes/5#>

**Van olyan téma, amelyről szívesen olvasna többet a jövőbeli *Panorama ADATPONT* rovatában?**

**Szeretné, ha egy konkrét adatkészletet tennénk közzé az esb-alapok nyílt hozzáférési adatplatformján?**

Amennyiben igen, írjon nekünk: [REGIO-EVAL@ec.europa.eu](mailto:REGIO-EVAL@ec.europa.eu)

Kövesse a vitát a Twitteren [#ESIFOpenData](https://twitter.com/ESIFOpenData)

vagy iratkozzon fel a hírlevelünkre: [http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service\\_id=788](http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788)

# Szinergiák létrehozása a helyi uniós kiberbiztonsági ökoszisztémák között



**Az európai régiók jelentős szerepet játszanak az európai kiberbiztonsági ipar és annak globális versenyképességének megerősítésében, mivel kiváltságos kapcsolatban vannak a helyi ökoszisztémákkal.**

Az Unió jövőbeni kiberbiztonsági képét nagyban formálják azok a szakpolitikai intézkedések, amelyek közvetlen hatást gyakorolnak a regionális kiberbiztonsági ökoszisztémákra. Idetartoznak a digitális innovációs központok (digital innovation hub, DIH) és az intelligens szakosodást megcélzó regionális kutatási és innovációs stratégiákhoz hasonló kezdeményezések.

A regionális hatóságok rendelkeznek a szükséges eszközökkel a helyi végfelhasználókkal, a kritikusinfrastruktúra-működtetőkkel és -szolgáltatókkal, továbbá az innovatív kis- és középvállalkozásokkal, a kutatási és innovációs laboratóriumokkal és a képzési központokkal való strukturált együttműködés biztosítására.

Az interregionális együttműködés így nagyban megváltoztathatja az európai kiberbiztonsági piac és annak versenyképessége javításának folyamatát. Az Európai Regionális Fejlesztési

Alap (ERFA) 1,53 millió EUR-t fektetett be egy ötéves interregionális együttműködési programba, az Interreg Europe CYBER projektbe. A program célja az uniós kiberbiztonsági kkv-k versenyképességének növelése a kiberbiztonságra szakosodott európai régiók közötti szinergiák létrehozása által. Ezek az ún. európai kibervölgyek.

## **A fő kihívások kezelése**

A 2018 júniusában elindított Interreg Europe CYBER projekt célja a kiberbiztonsági kkv-k európai szintű versenyképességét befolyásoló három legjelentősebb korlát kezelése. Az első korlát az érintett szereplők közötti koordináció hiánya; ezt követi a kiberbiztonsági szakemberhiány; végül pedig a meglévő kiberbiztonsági piac Európán belüli széttagoltsága.

Tevékenysége első évében a projekt a regionális ökoszisztémák szereplőinek feltérképezésére, illetve azok erős és gyenge pontjainak elemzésére összpontosít. Ezek a lépések elősegítik a bevált gyakorlatok azonosítását, a meglévő korlátok kezelését és a közpolitikai eszközök javítását a regionális kiberbiztonsági kkv-k versenyképességének növelését megcélozva.

## **Észtország: a sikeres kiberbiztonsági ökoszisztéma**

Az Észt Információs Rendszerrel Foglalkozó Hatóság (amely az ország információs rendszereit és számítógépes hálózatait irányítja) az Interreg Europe CYBER projekt regionális partnereinek egyike.

Észtország egy rendkívül fejlett helyi kiberbiztonsági ökoszisztémát képvisel, ahol a befektetők, az üzleti képviselők, a tudományos világ és a kormányzati szervek lehetőséget kapnak arra, hogy operatív laboratóriumokban cseréljék ki ötleteiket. Ilyen labor például a TTU Innovation and Business Center Mektory és az e-Estonia Showroom. Mindezek olyan hálózatépítési környezetek, ahol a kkv-k, a befektetők, a vállalatvezetők és a döntéshozók ötleteket cserélhetnek, és megbeszélhetik a helyi kiberbiztonsági ökoszisztéma stratégiáit. Ennek eredményeképpen Észtország kiberbiztonsági ökoszisztémája erős kkv-k – SpectX, CyEx Technologies, Cybernetica és Guardtime

– otthona, amelyek képesek arra, hogy vezető szolgáltatásokat és megoldásokat nyújtsanak a kibervesélyek ellen.

2019-ben a projekt arra fog összpontosítani, hogy jobb betekintést nyerhessen az alábbi három régió kiberbiztonsági ökoszisztémájába: Vallónia (Belgium), Kasztília és León (Spanyolország) és Bretagne (Franciaország). ■

## TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://www.interregeurope.eu/cyber/>

## Az európai kibervölgyek összekapcsolása

### CYBER Interreg Europe

Interregionális együttműködési projekt a kiberbiztonsági vállalatok versenyképességével foglalkozó közpolitikák javítása érdekében

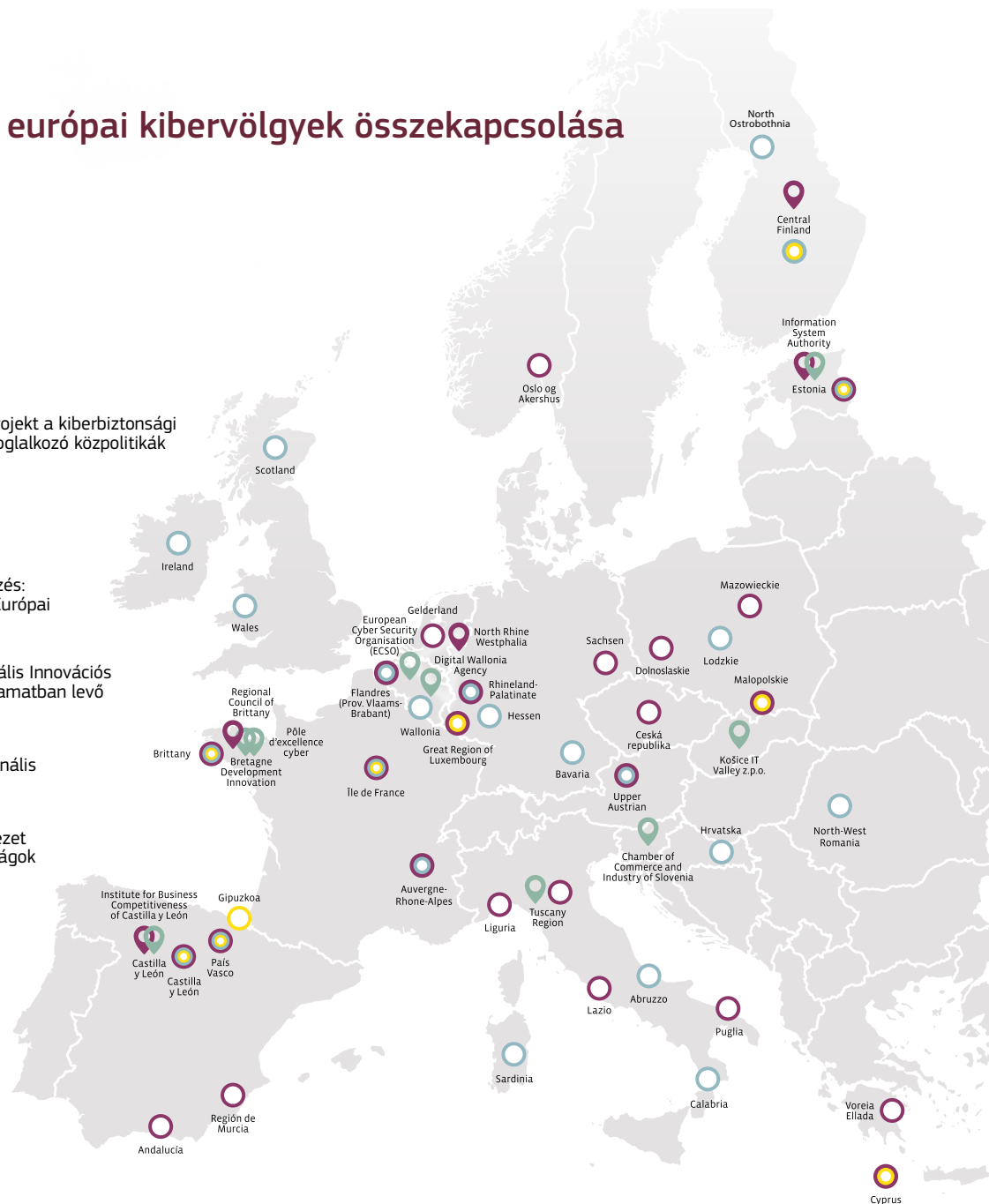
### Európai kibervölgyek: kísérleti projekt

Reziliencia, elrettentés és védekezés: erős kiberbiztonság kiépítése az Európai Unió számára

Kiberbiztonságra szakosodó Digitális Innovációs központok (megkezdett vagy folyamatban levő eljárás a JRC adatbázisa alapján)

Intelligens szakosodás vagy regionális kiberbiztonsági stratégia

Az Európai Kiberbiztonsági Szervezet regionális tagjai (regionális hatóságok és regionális klaszterek)





London, Egyesült Királyság



Milánó, Olaszország



Hága, Hollandia

# Egy város elképzeléseinek valóra váltása pénzügyi eszközök segítségével

A Multiregionális segítségnyújtási program (MRA) a fi-compass, azaz az Európai Bizottság által az Európai Beruházási Bankkal partnerségben rendelkezésre bocsátott európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) keretében nyújtott pénzügyi eszközökre vonatkozó tanácsadási platform egyik ága. Az MRA projektek célja – amelyek legalább két, eltérő uniós tagállambeli irányító hatóság bevonását feltételezik – az esb-alapok pénzügyi eszközeinek konkrét, közös érdekű tematikus területen történő lehetséges felhasználásának az értékelése. A cél a pénzügyi eszközök szélesebb körű használatának az elősegítése mind a befektetett esb-alapok mértékét és azok földrajzi vagy tematikus hatályát, mind pedig a különböző tagállamokhoz tartozó régiók egymással való együttműködését, a bevált gyakorlatok cseréjét és az egymástól való tanulást tekintve.

## Városok az uniós politika középpontjában

Az uniós polgárok több mint 70%-a városi területen él, ez pedig a jövőben tovább fokozódik. Az európai városok nap mint nap úgy alakítják városfejlesztési terveiket, hogy megoldást találjanak a legsürgetőbb kihívásokra, mint például a növekvő népesség, az éghajlatváltozás és a digitális transzformáció. Átfogó stratégiák kidolgozásával és hosszú távú szakpolitikai célok

meghatározásával a városok fellépnek a megfizethető lakhatás támogatása, az energiahatékonysági projektek előmozdítása, a városnegyedek újjáélesztése és a tömegközlekedés javítása érdekében. A stratégiai tervek azonban csak akkor hajthatók végre eredményesen, ha a városok finanszírozáshoz jutnak. Az állami és magántőke szoros bevonása nélkül továbbra is nehéz egy város elképzeléseit valóságba ültetni.

2013-ban Hága (Hollandia) 4 millió EUR-t irányzott elő egy JESSICA elnevezésű kísérleti projekt részére egy energiahatékonyságot célzó pénzügyi eszköz létrehozásához. Akkoriban a projektben érintettek bizonyára nem számítottak arra, hogy négy éven belül egy 46 millió EUR-t meghaladó eszközértékű, innovációra, fenntarthatóságra és városfejlesztésre irányuló holdingalappá fog fejlődni.

Az alap létrehozásának kezdeti lépései azonban kihívást jelentettek.

„Kezdetben az alap létrehozásánál jó néhány kérdés vetődött fel, és számos technikai akadályt kellett áthidalnunk ahhoz, hogy szilárd és biztos alapot biztosítsunk a jövőbeni befektetésekhez,” emlékszik vissza William van den Bungelaar, a Hágai Gazdasági Befektetési Holdingalap Alapítvány (HEID) titkára.

Hága most már egy gyakorlati szakemberekből álló csapattal rendelkezik, amely szorosan együttműködik független alapkezelőjével a város pénzügyi eszközeinek a felügyelete és támogatása céljából. A HEID sikerének köszönhetően mára elterjedt gyakorlattá vált a pénzügyi eszközök alkalmazása a város stratégiai prioritásainak a finanszírozásához.



## Megújuló beruházások Európa-szerte

A pénzügyi eszközökkel kapcsolatos eddigi ismeretek elmélyítése érdekében Hága három más európai várossal fogott össze – Manchester, Milánó és London – a Megújuló városi beruházások Európában (Revolving Investments in Cities in Europe – RICE) elnevezésű MRA projekt keretében. A projekt célja új pénzügyi eszközök kialakításának az előmozdítását képezi a magánberuházások városfejlesztésben, és különösen az intelligens városok tekintetében történő fokozása érdekében. A projekt keretében meghatározták a városok általános finanszírozási szükségleteit, azonosítva azokat az ágazatokat, ahol a pénzügyi eszközök támogatni tudják a város szakpolitikai prioritásaival összhangban lévő projekteket. A legnagyobb finanszírozási szükségletekkel rendelkező ágazatok közé sorolható a közlekedés, az energiaipar, a lakásszektor és a munkaterület, a zöld és kék infrastruktúra vagy a tágabb értelemben vett gazdasági fejlődés, amely magában foglalja a kkv-kat és az induló vállalkozásokat, valamint az új kereskedelmi vagy innovációs feladatokat ellátó létesítmények létrehozását.

Az MRA-RICE partnereinek lehetőségük nyílt a különböző résztvevő városok tapasztalataiból meríteni.

„Manchesterben a pénzügyi eszközök alkalmazása egy sikertörténetnek mondható, az előnyei pedig mélyrehatóak,” vázolta fel Mark Duncan, Manchester városi tanácsosa. Hasonlóképp, a Nagy-London tekintetében az illetékes hatóságot képviselő Binal Cadieu is áradozik a Londonban létrehozott Városi Energiahatékonysági Alapként (Mayoral Energy Efficiency Fund – MEEF) ismert új pénzügyi eszköz potenciáljáról. „Megújuló alapként az MEEF egy olyan modellt kínál, amely többmillió fontnyi magánberuházásokat tesz lehetővé alacsony szén-dioxid-kibocsátású projektek részére,” magyarázza Cadieu.

## RICE városialap-tervezet

A RICE projekt keretében létrejött egy modell városi alapokhoz, amelyet az Európai Unió városainak sajátos városfejlesztési igényeihez lehet igazítani. A RICE partnerek által megosztott bevált gyakorlatokat magába foglaló tervezet révén az alap rugalmas. Dióhéjban, ez egy „a város által vezetett, független irányítású pénzügyi eszköz, amelynek befektetési stratégiája összhangban van a város stratégiai prioritásaival, és amellyel jelentős mértékű állami beruházás mozgósítható”.

William van den Bungelaar, a RICE projektvezetője a partnerség előnyeit emelte ki.

„A tervezet egy olyan városfejlesztési pénzügyi eszköz rugalmas keretét hozza létre, amellyel jelentős mértékű állami beruházás mozgósítható, emellett pedig technikai segítségnyújtási csomagot is tartalmaz a végrehajtás támogatásához,” mutatott rá. „A modellt úgy alakították ki, hogy egyszerű, ismételhető és adaptálható legyen annak érdekében, hogy egy városfejlesztési pénzügyi eszköz alapjául mások is átvehessék.”

Amíg a független alapok esetében az alapkezelő irányítja annak végrehajtását, a városi befektetési stratégiák esetében maguk a városok az irányítók. A városi alapok létrehozásával az európai városoknak lehetőségük van elképzeléseik és stratégiáik megvalósítására.

## A kohéziós politikai támogatások kiaknázása

Az esb-alapokhoz hasonló állami források alapvető szerepet játszanak a piaci hiányosságok kezelésénél, lehetővé téve számos projekt számára olyan uniós forrásokhoz való hozzáférést, amelyek másképp nem lennének elérhetők, vagy épp túl drágák lennének. Amely városok hozzáférnek az esb-alapokhoz, azok sikeresen veszik igénybe a helyi igényeiket célzó pénzügyi eszközöket, és ugyancsak sikeresen mozgósítanak egyéb állami és magánberuházásokat projektekbe. Ez a hosszú távú városfejlesztési projektek esetében kölcsönök és hitelgaranciák segítségével, magasabb kockázati profillal rendelkező projektekbe történő beruházások esetében saját tőke vagy kvázi-sajáttőke típusú műveletekkel, vagy pedig visszatérítendő és vissza nem térítendő támogatások kombinációja révén érhető el.

Sok olyan város van, amely nem rendelkezik számottevő tapasztalattal a városi alapok létrehozása terén. Éppen ezért az új pénzügyi eszközök kialakításánál és létrehozásánál szakmai támogatásra szorulnak. Az Európai Bizottság által támogatott technikai segítségnyújtási programok, mint az MRA azáltal könnyítik meg az új városi alapok előkészítését és megvalósítását, hogy segítenek a városoknak saját kapacitásaik kiépítésében.

„A pénzügyi eszközök – mint például a városfejlesztési alapok – világával még csak most ismerkedő városok számára az MRA-RICE projekt hasznos eszközt kínál új pénzügyi eszközök kidolgozásához, illetve azok helyi körülmények között való megvalósíthatóságának felméréséhez,” magyarázza Lucia Scopelliti, Milánó városi helyi önkormányzatának munkatársa.



## TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

[www.fi-compass.eu](http://www.fi-compass.eu)

## HÍREK [RÖVIDEN]



### VISSZA A VÁROSFEJLESZTÉSI MENETRENDHEZ

Az uniós városfejlesztési menetrend tájékoztatója hangsúlyozza az eddig végrehajtott fellépések és elért eredmények sokféleségét és változatosságát. Az uniós városfejlesztési menetrend innovatív városi irányelvekre vonatkozó kezdeményezés, amely gyakorlatba

ültette a többszintű kormányzást. Lehetővé tette, hogy a városok, az uniós tagállamok, az Európai Bizottság és más kulcsfontosságú érdekelt felek találkozhassanak, együtt oldhassák meg a sürgető városi problémákat, és mutassanak fel az Unió polgárai számára előnyös, konkrét eredményeket. A tájékoztató hangsúlyt fektet az uniós városfejlesztési menetrend szerepére az innovatív és jó közigazgatás kiépítésében, az integráltabb és több területet érintő kérdéseket kezelő működésben, és az ENSZ Új városfejlesztési menetrendjének végrehajtásához. A tájékoztató számos „cselekvési történetet” tartalmaz, illetve példákat a minőségi jogalkotást, a minőségi finanszírozást és a minőségi tudást támogató cselekvésekre.

Van még mit erősíteni az uniós városspolitikán a városok, a tagállamok és az Unió közötti erősebb és szorosabb együttműködés révén. Ez az a pont, ahol az uniós városfejlesztési menetrend konkrétan és pozitívan hozzájárul a javuláshoz. Egy „ernyőként” szolgál minden városspolitikai kezdeményezés számára, segítve a városspolitika minden szinten történő erősödését a tagállamoktól az Unió szintjéig. A tájékoztató a fenntartható városfejlesztéssel foglalkozó számos uniós programon és kezdeményezésen vezet végig az olvasót.

### TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

[https://ec.europa.eu/regional\\_policy/sources/docgener/brochure/urban\\_agenda\\_eu\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/brochure/urban_agenda_eu_en.pdf)

### AZ AUTÓS TÚRA VISSZATÉR

A tavalyi év „Autós túra projektje” hatalmas online sikert aratott, több ezer megtekintést és követőt vonzott be. Az idei kiadásban két új útvonal fog szerepelni, amelyek egy életben egyszer adódó kalandra kalauzolnak el két új utazócsoportot a kontinensen át és még azon is túl. Mindezt természetesen egy kisbusszal!

A csapatok útra kelnek, és augusztus végétől szeptember végéig utaznak majd. Mindeközben Európa több tucatnyi régióját bejárják, beszélgetnek a helyiekkel, úgy élnek, mint ők, és útközben meglátogatnak néhány uniós támogatású projektet. Küldetésük nem csak Európa másképpen történő felfedezése – az úton az utazók az énjük új oldalát is felfedezhetik.

A két négyfős csoport egyike Svédországból a Kanári-szigetekre utazik, míg a másik Írországból Ciprusra. Mindkét csoportban van egy videós, egy szövegíró, egy fotós és egy bemutató. A teljes utat dokumentálják, a legfontosabb pillanatokat pedig megosztják a projekt weboldalán és a közösségi médiában.

### TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Jelentkezni június 24-étől lehet. Frissítéseket weboldalunkon és a közösségi médián talál:

<https://roadtripproject.eu/>



## KÖNNYEBB JELENTÉSTÉTEL AZ INTERREG EUROPE PROJEKTEK SZÁMÁRA



Az Interreg Europe negyedik projektfelhívásának jelentős részét egyösszegű kifizetés formájában fizeti vissza a tevékenységek végrehajtása bizonyítékának ellenében. Ez az új, egyszerűbb eljárás azt jelenti, hogy a projekteknek nem kell számlákat biztosítaniuk a kifizetések fogadásához, így mentesülnek az első szintű ellenőrzési költségek alól. A projektek során így teljes mértékben azok tartalmára lehet fókuszálni, és több erőforrást összpontosíthatnak a tényleges tevékenységekre. Ez a módosítás költségghatékonyabbá teszi a projekteket.

Mi ösztönözte a módosításokat? Az Európai Bizottság által előkészített és az uniós tagállamok által jóváhagyott rendeletek – például a salátarendelet – megszüntették az egyösszegű kifizetésekre vonatkozó 100 000 EUR értékű korlátot. Petra Geitner, a pénzügyi és ellenőrzési egység vezetője szerint: „A rendelet jelezte számunkra, hogy a mostaninál is jobban kell egyszerűsíteniünk eljárásainkat, hogy az egyszerűsített költségelszámolási lehetőségek általi finanszírozás legyen a szabály, nem pedig a kivétel.”

Nem ez az első alkalom, hogy az Interreg Europe egyszerűsített a működésén. Évekkel ezelőtt a program átalányösszeget vezetett be az adminisztrációs költségekre, egyösszegű kifizetést az előkészítési költségekre, valamint csökkentett irányítási szinteket. A programigazgató, Erwin Siweris szerint: „Több mint 2000 partnert finanszírozunk több mint 258 projektben viszonylag alacsony, 359 millió EUR értékű költségvetéssel. Ez azt jelenti, hogy innovatívnak kell lennünk, és áramvonalasítanunk kell az eljárásainkat. Gyakran uniós szinten is az egyszerűsítés éllovasai vagyunk, és számos ötletünket a Bizottság és egyéb együttműködési programok is átvették.”

Csapatunk alig várja, hogy felfedezhesse a „polcra levezhető” opciók vagy mérföldkövek elérésén alapuló finanszírozás előnyeit az új rendeleteken keresztül. Lássuk, mit találnak ki legközelebb!

Az Interreg Europe az Európai Regionális Fejlesztési Alap által társfinanszírozott interregionális együttműködési program. Olyan projektek kialakítását támogatja, amelyek az uniós régiók közötti tapasztalatcsere által javítják a regionális fejlesztési politikákat. ■

### TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://www.interregeurope.eu/>



# Gyors internetet Európa régióiba

A régiók, nevezetesen a vidéki területek gazdasági versenyképessége a jó összekapcsoltságon múlik. Ez nemcsak az utakat és vasutat jelenti, hanem magában foglalja az internetes sztrádákat is.

**R**udolf Niessler, a DG REGIO Észszerű és Fenntartható Növekedésért felelős osztálya igazgatójának szavaival: „A széles sávú internet hozzájárul a lakosság növekedéséhez és magas színvonalú munkahelyek létrehozásához, különösen a vidéki területeken. Létfontosságú, tehát, hogy a vidéki területek ne maradjanak le.

## A digitális szakadék

A statisztikai adatok azonban azt mutatják, hogy az Unió és a legtöbb tagállam által tett jelentős erőfeszítések dacára is fennmaradt a vidéki térségek és a városok közötti digitális szakadék. Európában az elmúlt években folyamatosan nőtt a hálózati összekapcsoltság, elérve a lakosság 80%-át. Ha a részekre lebontott adatokat tekintjük, látható azonban, hogy ez az arány 50% alá esik a vidéki térségekben, és nem úgy tűnik, hogy a szakadék csökkenne a [Digitális Menetrend célkitűzéseinek 2020-ra](#) történő teljesülése érdekében.

## Cselekvési terv a vidéki térségekben kiépítendő széles sávú infrastruktúrához

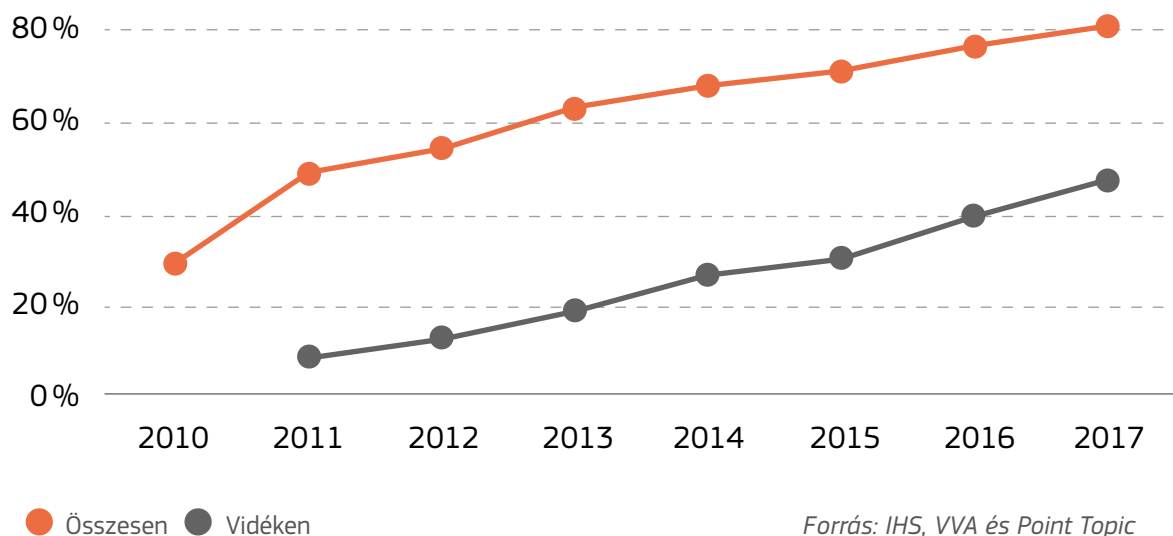
A fentiek fényében az Európai Bizottság bevezetett egy [Cselekvési tervet a vidéki széles sávért](#). A kezdeményezés egyik lét-

fontosságú szempontját az Európai Bizottság regionális fejlesztéssel, vidékfejlesztéssel és digitális szakpolitikával foglalkozó különböző szolgáltatásai között átnyúló megközelítés képezi.

**A cselekvési terv hat részből tevődik össze, ezek mindegyike a széles sávú vidéki térségekben történő kiépítésének biztosítását célozza meg:**

- › szélessáv-szakértői szolgálatok (angolul Broadband Competence Offices, BCO) hálózatának felállítása;
- › „szélessávú képviselő” eljuttatása az alacsony vidéki szélessávú lefedettséggel rendelkező uniós tagállamokba és régiókba;
- › közös módszertan kialakítása a széles sávú internetbe történő befektetések tervezésére, jelentésére és megfigyelésére;
- › a vidék szemszögét figyelembe vevő vizsgálat bevezetése;
- › az Európai Bizottság nagysebességű szélessávú befektetéséről szóló tájékoztatójának frissítése;

## Új generációs hozzáférés (Next generation Access, NGA) az Unióban, 2010–2017



Forrás: IHS, VVA és Point Topic

- › vidéki szélessávú keretrendszer kialakítása, amely segít a szélessávú befektetések vidéki területeken történő megvalósításában.

### Az európai szélessáv-szakértői szolgálatok hálózata

Első lépésként az Európai Bizottság az európai szélessáv-szakértői szolgálatok hálózatának növekedését és terjeszkedését támogatja. A különböző hatóságok közötti együttműködés és

elköteleződés jó eséllyel segíteni fog áthidalni a széles sávú technológiával kapcsolatos igazgatási kapacitás és szakértelem tekintetében számos térségben tapasztalt akadályokat. Egyik létfontosságú kérdés a szélessáv-szakértői szolgálatoknak a vidéki érdekelt felekkel való összekapcsolása. Egy nemrégiben végzett felmérés ugyanis kimutatta, hogy ezeknek kevesebb mint 20%-a van kapcsolatban országa vidékfejlesztési hálózatával. Mindössze annyival is csökkenthető a digitális megosztottság, hogy a szélessáv-szakértői szolgálatokat összekapcsolják a vidéken a sajátos akadályokkal szembesülő fontosabb szereplőkkel. >

### MI IS AZ EURÓPAI SZÉLESSÁV-SZAKÉRTŐI SZOLGÁLATOK HÁLÓZATA?

Az Európai Bizottság felszólította a tagállamokat, hogy hozzanak létre egy szélessáv-szakértői szolgálatokból álló hálózatot a közös problémák megoldása érdekében.

Ezeknek egyablakos ügyintézési pontként kell működniük a széles sávú rendszerekkel kapcsolatban a következő témakörökben:

- › szabályozási
- › technikai
- › pénzügyi

A szélessáv-szakértői szolgálatokat minden uniós tagállamban és számos régióban létrehozzák. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/bco-network-directory>



» *A széles sávú internet hozzájárul a lakosság növekedéséhez és magas színvonalú munkahelyek létrehozásához, különösen a vidéki területeken.* »

2019-ben a DG REGIO és a DG AGRI vidéki működést igazoló tesztvizsgálatot vezet be. Ez azt jelenti, hogy minden olyan irányító hatóságnak, amely eredetileg a széles sávra költeni kívánt uniós forrásokat kíván átcsoportosítani, bizonyítani kell, hogy valamilyen más módon biztosítani fogja a vidéki lefedettséget. Ez garantálni fogja, hogy a leginkább rászoruló területektől ne vonják el a forrásokat csak azért, mert azok kihívást jelentenek.

Az Európai Bizottság jelenleg két útmutatón dolgozik, amelyek konkrét iránymutatást adnak a szélessávú projektjeiken dolgozó tervezőknek és befektetőknek: egy frissített [Szélessávú befektetési útmutatón](#), illetve egy útmutatón a vidéki befektetésekhez, amelyet 2019 második felében tesznek közzé.

## A következő lépések

A városi és a vidéki területek közötti digitális szakadék egy olyan valóság, amely rövid távon nem áthidalható. Így az Európai Bizottság az elkövetkezendő pénzügyi időszakban is elkötelezett marad a szélessáv-szakértői szolgáltatások Unió-szerte történő támogatása és az erőforrások erre a célra történő kiosztása mellett. Minderre konkrétan az Európai Regionális Fejlesztési Alapon és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközön keresztül fog sor kerülni, illetve olyan új eszközökön keresztül is, mint az Európai Szélessávfejlesztési Alap (CEBF) vagy az InvestEU.

Most pedig a tagállamokon és a régiókon a sor, hogy gondoskodjanak róla, hogy rendelkeznek azokkal a struktúrákkal és támogatási rendszerekkel, amelyek révén vidéki területeik is hozzájuthatnak a szükséges támogatásokhoz. ■

## TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Cselekvési terv: <https://europa.eu/WU38Xx>  
<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/broadband-investment-guide>

## Pénzügyi támogatás a széles sávú rendszereknek a következő többéves pénzügyi keretben

### Strukturális és beruházási alapok (esb-alapok)

- ERFA: szélessávú befektetések a **3. kiemelt célkitűzésnek** megfelelően, a közlekedési és energiaipari infrastruktúrával együtt
- EMVA: szélessávú befektetés kizárólag helyi fejlesztési projektek részeként

### Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) – Digitális

- **3 mrd EUR**
- A hálózati összekapcsoltság infrastruktúrájára történő összpontosítás, amely lehetővé teszi a digitális transzformációt
- Szinergiák a CEF programon belül a CEF közlekedési és energiahálózatokkal

### InvestEU

- A fenntartható infrastruktúra-ablak része
- **Biztosított 11,5 milliárd** szélessávú befektetésekre és egyéb infrastruktúrákra

## PROJEKTEK

# SZIMULÁCIÓVAL TÖRTÉNŐ TANULÁS A VIRTUÁLIS KÓRHÁZBAN

**A BERUHÁZÁS ÖSSZÉRTÉKE:  
8 855 010 EUR**

**UNIÓS HOZZÁJÁRULÁS:  
4 084 010 EUR**

**A Lorraine Virtuális Kórház (Lorraine Virtual Hospital, HVL) orvosi szimulációs felszerelést és eszközöket biztosít a diákok és egészségügyi szakemberek számára. Az „Először sosem a páciensen” kihívásra válaszolva az ERFA által támogatott kórház mögött az Université de Lorraine Collegium-Santé (Lotaringiai Egyetem Egészségügyi Szakkollégiuma) áll, amely összefogja az orvosi, fogorvosi, gyógyszerészeti és sporttudományokat.**

**A** 2018 januárjában a franciaországi Nancy-i Egyetemi Kórház területén megnyitott HVL szimulációalapú tanulási élményt biztosít mind a kórházi szolgáltatások, mind a magánpraxissal rendelkező orvosi és paramedicinális egészségügyi szakemberek számára.

A HVL a következőkből tevődik össze: CUESIM (Centre universitaire d'enseignement par simulation médicale, Szimulációs Képzési Egyetemi Központ), CESU (Centre d'Enseignement des Soins d'Urgence, Sürgősségi Ellátási Képzési Centrum), a Sebészeti Kar, Fogászati Kar (kriminalisztikai fogászat), MéMoSim'S (Métrologie-Modélisation-Simulation en Sport-Santé, Egészségügyi és Sportmetrológiai, -modellezési és -szimulációs Szakértői Központ), valamint egy belső használatra szánt kórházi gyógyszertár. Ezenfelül van egy ágyakkal és nagy fertőzésveszélyű esetek kezelésére szolgáló szimulációs platformmal rendelkező ellátási terület is.

A szimulációs tanulásnak számos előnye van. A diákok és az egészségügyi szakemberek azelőtt fejleszthetik ki műszaki és viselkedési készségeiket, hogy azokat tényleges pácienseken gyakorolnák.

A képzés a saját tempójukban, függetlenebb módon haladhat, és biztonságosabb is, például mérgező termékek kezelésekor. Tapasztalatot szerezhetnek az automatizált eljárások terén, illetve a róluk készült videofelvételek és a szakértők általi személyes meghallgatásuk révén értékelhetik a saját teljesítményüket. Ezt segíti elő a biztosított virtuális valóság és különböző interaktív „komoly játékok” is.

A különböző szakemberek megtanulnak hatékonyabban együttműködni, eltávolodva a területi egységekre osztott típusú képzéstől. Ez végső soron a pácienseknek lesz jobb, mivel az egészségügyi szakemberek hatékonyabban koncentrálnak majd rájuk, odafigyelhetnek az igényeikre, és jobban támogatják őket.

## Induló vállalkozások támogatása

A virtuális kórház rendkívül fontos lett az új oktatási programok nyújtásában. Az első képzések 2016-ban indultak 1000, illetve 1500 általános orvos, sürgősségi orvos és sebész számára. A megcélzott szám évi 4–5000 szakember.

A virtuális kórházhoz kapcsolódóan számos egyetemi képzés nyílt meg, továbbá legalább tizenhat, rövidebb szakmai fejlődést támogató tanfolyam fog elindulni.

Ezenfelül létrejött két, a HVL-el kapcsolatos induló vállalkozás: egyik a robotikára, a másik a nanotechnológiára szakosodik. Az Université de Lorraine körülbelül tíz doktorandusz hallgatót alkalmaz az Európai Regionális Fejlesztési Alap projektjének részeként, és számos határozott időre szóló szerződés is létrejött adminisztratív célokra.

A HVL ezenfelül orvosi kutatási tevékenységekben, kutatásban és fejlesztésben (új orvostechikai eszközökkel kapcsolatos szakértelem) és oktatási kutatásban (új szimulációs eszközök fejlesztése) is részt vesz.

A Collegium-Santé mellett további három szervezet támogatja a HVL-t: az Université de Lorraine, a CHRU és a Lotaringiai Rákkutató Intézet (Institut de Cancérologie de Lorraine), ezenfelül együttműködik egyéb kutatóközpontokkal és ipari partnerekkel is. ■

## TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.hvl.healthcare/>

PROJEKTEK

# ÚJ MEGOLDÁSOK AZ E-HULLADÉKOK ÚJRAHASZNOSÍTÁSA TERÉN

**A BERUHÁZÁS ÖSSZÉRTÉKE:  
8 999 000 EUR**

**UNIÓS HOZZÁJÁRULÁS:  
3 295 560 EUR**

**Az Ewaste Canarias spanyol e-hulladékgazdálkodással foglalkozó vállalat két kutatási és fejlesztési projekt számára biztosít ERFA-finanszírozást. Ezek célja az elektronikus hulladék újfajta újrahasznosítási potenciáljának azonosítása.**

**A**z Ewaste Canarias feltörő ágazatban pozicionálta magát, most pedig a Kanári-szigetek legkorszerűbb elektromos és elektronikai hulladékkezelő telepét működtetik.

Ez az első olyan vállalat, amely a hűtőgázakat biogáz segítségével kezelte és alakította át. A telep száznál is több, különböző típusú eszköz kezelését teszi lehetővé a hulladékban található üvegházhatású gázok 99,8%-os ártalmatlanításának biztosítása mellett.

Az uniós előírásoknak megfelelően a projekt a magas tisztasági szintű nyersanyagok visszaszerzésére fókuszál az uniós szabványoknak megfelelően, továbbá a hulladék termelési helyéhez közel történő újrahasznosítására összpontosít.

A hűtőberendezések és elektromos vízmelegítők újrahasznosítása során manapság a hulladék egy részét el kell égetni, amely jelentős környezeti károkat okoz az ilyen eszközökkel kapcsolatos újrahasznosítási alternatíva hiánya miatt.

Válaszképpen az Ewaste Canarias az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatását két konkrét K+F projektre használja fel, amelyek az alternatív megoldások azonosítását tűzték ki célul. Az első projekt célja a hulladék poliuretánhab visszanyerése a hűtők újrahasznosításával.

A második projekt célja egy új eljárás megtervezése és kidolgozása, amely lehetővé teszi a hírhedten nehezen újrahasznosítható elektromos vízmelegítők kezelését és szennyezésmentesítését.

## **Készségek és munkahelyek**

A vállalat reméli, hogy az ERFA segítségével a projektek során azonosítják a végtermékek anyagainak más iparágakban történő felhasználási módját, vagy azt, hogy hogyan használhatóak abszorbens anyagként, hogy elkerüljék az elégetésük okozta negatív környezeti hatásokat.

Az Ewaste általános célkitűzése egy minőségre, innovációra, hatékonyságra és a környezet tiszteletére alapuló újrahasznosított anyag kifejlesztésének és konszolidációjának támogatása. Remélik, hogy az eredmények elősegítik a Kanári-szigetek gazdaságának diverzifikációját, és támogatják a magas szintű szakképzettséget igénylő munkahelyek létrehozását. ■

---

## **TOVÁBBI INFORMÁCIÓK**

<http://www.ewaste.es>



## PROJEKTEK

# AZ OLASZ–OSZTRÁK HATÁRON FOLYÓ ILLEGÁLIS ÁLLATKERESKEDELEM MEGÁLLÍTÁSA

**A BERUHÁZÁS ÖSSZÉRTÉKE:  
1 117 300 EUR**

**UNIÓS HOZZÁJÁRULÁS:  
949 700 EUR**

**Az olaszországi Friuli Venezia Giuliaiban és ausztriai Karintiában tevékenykedő közszolgáltatások a Bio-Crime projekt keretében együttműködve igyekeznek megakadályozni az illegális állatkereskedelmet. Ez a fajta kereskedelem mind az emberi, mind az állati egészségre kockázatot jelent, mivel elősegíti a betegségek terjedését, és veszélyezteti a gazdasági biztonságot és a közbiztonságot.**

**É**szakkelet-Olaszország és Dél-Ausztria határrégiói a háziállatok (főleg kutyák, macskák és madarak) nagyrészt Kelet-Európából induló tranzitútvonalán helyezkednek el. Ez a törvénytelen gyakorlat elősegíti az állatok és emberek között terjedő zoonózisok – fertőző betegségek, mint például a veszettség vagy a madárcsalamydia – terjedését.

Ez a nemzetközi bűncselekmény negatív hatással van az állatok egészségére és jólétére, a piac (nemzeti tenyésztőknek nyújtott) védelmére, becsapja a fogyasztókat, valamint lehetőséget biztosít a zoonotikus patogének biológiai terrorizmus során történő alkalmazására.

A Bio-Crime csapat lehetővé tette, hogy mind a két érintett hatóság, mind pedig a szélesebb nyilvánosság közös választ kapjon, valamint a projekt során adatokat osztottak meg egymással, illetve közös képzési és oktatási programokat működtettek. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap által támogatott digitális innovációk a projekt fontos részévé váltak.

A projekt fenntarthatóságának megőrzése céljából az illetékes hatóságok – többek között az egészségügyi szolgáltatások, a rendőrség, a vámhatóságok és az igazságszolgáltatás – erős együttműködési hálózatot építettek ki egymás között.

A Bio-Crime több mint 1000 olasz és osztrák hivatalnok és rendőrtiszt számára rendezett képzéseket az állatbetegségek

kockázatáról, ezek megelőzéséről és az állatok kezeléséről. Közös műveleti jegyzőkönyveket dolgoztak ki, és közös, határon átnyúló ellenőrzéseket hajtottak végre, csökkentve ezzel a bűncselekmények arányát.

A közös epidemiológiai adatgyűjtés lehetővé tette az adatokhoz való jobb hozzáférést és a nagyobb mennyiségű adatmegosztást. Ezenkívül pedig a határokon áterjedő súlyos kockázatokra valós időben figyelmeztető rendszer segítségével sikerült elérni a különböző szolgáltatások közötti gyorsabb és jobban koordinált válaszadást. A tisztviselők, a rendőrök és a tanárok most már egy biztonságos webes platform előnyeit is élvezhetik.

## Tanulási görbe

Mivel a szülők gyakran vásárolnak gyermekeiknek kisállatokat, a projekt során 11–13 éves gyermekek számára is fejlesztettek ki oktatási programokat. A határrégióban készített kérdőív felmérte a gyermekek tudását a programban való részvétel előtt és után. A kimutatás szerint a gyermekek 30%-a nem tudott az állatok és emberek közötti betegségátvitelről és az állatok megfelelő kezeléséről. Ez az érték összhangban van a többi uniós tagállam értékeivel.

Karintiából összesen 240, Friuli-Venezia Giulia tartományból 200 gyermek vett részt. Az eredmény a zoonotikus egészségügyi kockázatok alaposabb ismerete és végül egy rajzokból, szövegekből és fényképekből álló kiállítás volt. A projektben azóta német és szlovén iskolák is részt vesznek.

A gyerekeknek szánt digitális közlemények tartalmazták a Bio-crime oktatási célú YouTube-csatomáját és rövid rajzfilmeket, továbbá egy webforgalom-elemző rendszer által támogatott nyilvános weboldalt.

## TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.biocrime.org/>

## PROJEKTEK

# ÚJ KÉPZÉS VÁLLALKOZÓ KEDVŰ FIATALOKNAK

**A BERUHÁZÁS ÖSSZÉRTÉKE:  
904 830 EUR**

**UNIÓS HOZZÁJÁRULÁS:  
769 110 EUR**

**Az Európai Regionális Fejlesztési Alap öt országban segít a vállalkozói készség és innováció fejlesztésében a balkáni és a mediterrán térségben a fiatalok képzésének finanszírozásával.**

**A** bolgár, ciprusi, görög, albán és észak-macedón kezdő vállalkozók új üzleti készségeket fejleszthetnek ki az „i3 – Oktatás vállalkozási ötletek, találmányok és innovációk számára” projektnek köszönhetően. Az öt ország képzési és oktatási intézményei, illetve vállalkozásai együttműködve biztosítják a projekt tevékenységeit, valamint támogatják az új vállalatok növekedését.

A Balkán-félsziget és a Földközi-tenger keleti térségének közös kihívása a gazdasági növekedés serkentésének szüksége. Az i3 projekt segít a probléma kezelésében egy olyan képzési modell kialakításával, amely egy közös képzési alaptervet is magában foglal, továbbá egy stratégiát annak megvalósítására.

A képzés előnyeit összesen 250 egyetemista és egyéb fiatal élvezi, akik ezenfelül sikeres üzletemberektől fognak útmutatást kapni.

## Felkészülés a jövőre

Minden részt vevő országban öt, háromnapos képzési modul bevezető tesztelése zajlik. A képzés a vállalkozói létbe való általános bevezetéssel indul, ezt követi a szakmai képzés az alábbi területek egyikén: környezet, energia, IKT, életvitel és csúcstechnológiák, mint például robotika és nanotechnológia.

Minden kísérleti modulban ötven diák vesz részt, akiknek lehetőségük nyílik vállalkozások meglátogatására. Követhetnek ezenfelül olyan tapasztalt vállalkozókat, akik sikeres vállalkozások tulajdonosai.

Az első képzési modult Bulgáriában tartották, a résztvevők azonban minden partnerországból érkeztek. Miután beszélgettek az olyan általános témákról, mint a vállalkozások előnyei a társadalom számára, a kommunikáció művészete és alkalmazott matematika, a résztvevők az egészségügyről, munkakörnyezetekről, utazásról és turizmusról, szórakoztatóiparról, rendezvény-vendéglátásról, sportról és kultúráról is tanulhattak.

Az i3 modell részleteit és képzési anyagait egy később online is elérhető kiadványban tették közzé. A projekt eredményeit a bulgáriai Szófia Egyetemen tartott kiállításon és konferencián mutatták be a szakképzési területek előmozdítása és újabb szervezetek bevonásának ösztönzése érdekében.

A jövőt illetően a projekt hosszú távú célja egy sor oktatási program felismerhető márkánév köré történő csoportosítása, amelyek a fiataloknak szánt, kreatív és egy téma köré épülő tanulási lehetőségeket mozdítják elő, hogy létrehozassák a saját vállalkozásaikat.

## TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.i-3.eu/>

# ESEMÉNYNAPTÁR

## OKTÓBER 7–10.

Brüsszel (BE)

### A régiók és városok európai hete

## 2019. NOVEMBER

Milánó (IT)

### EUSAIR-fórum, Milánó

## 2019. NOVEMBER

Brüsszel (BE)

### Intelligens régiók 3.0

#### JOGI KÖZLEMÉNY

Az alábbi információk esetleges felhasználásáért sem az Európai Bizottság, sem pedig a Bizottság nevében eljáró más személy nem tehető felelőssé.

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2019.

PDF: ISSN 1725-8219 KN-LR-19-069-HU-N

© Európai Unió, 2019

A forrás feltüntetése esetén a további felhasználás megengedett.

Az Európai Bizottság dokumentumainak további felhasználását a Bizottság 2011/833/EU határozata (HL L 330., 2011.12.14., 39. o.) szabályozza.

Az európai uniós szerzői jog hatálya alá nem tartozó fényképek bármiféle felhasználásához vagy sokszorosításához az engedélyt közvetlenül a szerzői jog tulajdonosától kell kérni.

Printed by Bietlot in Belgium

A magazin angol, bolgár, francia, görög, lengyel, német, olasz, román és spanyol nyelven jelenik meg nyomtatásban, újrahasznosított papíron. A kiadvány online változata 22 nyelven áll rendelkezésre az alábbi weboldalon:

[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/hu/information/publications/panorama-magazine/](http://ec.europa.eu/regional_policy/hu/information/publications/panorama-magazine/)

A kiadvány jelen számának végleges tartalma 2019 júniusában készült el.

#### FÉNYKÉPEK (OLDAL SZERINT JELÖLVE):

Fedőlap: © Morva–Szilézia Régió Archívuma;

3. oldal: © Európai Unió;

4. oldal: © iStock/baona;

6. oldal: © iStock/HildaWeges;

7. oldal: © iStock/baona;

8. oldal: © iStock/kupicoo;

10. oldal: © iStock/aelitta;

11. oldal: © Európai Unió, 2018/Georges Boulougouris;

13. oldal: RocktheAlps © Európai Unió, 2019/ Sébastien Ferraro;

14. oldal: ENERPAT © Európai Unió, 2019/ Cyril Morvant;  
E=0 © Európai Unió, 2019/Studio Amography;

15. oldal: Mobilitas © Európai Unió, 2019/Luigi Sauro  
Fotographi Studio;

16. oldal: Ariel © Európai Unió, 2019/Luigi Sauro  
Fotographi Studio;

18. oldal: © iStock/kentoh;

20. oldal: © Susie-Knoll\_Creative Commons\_CC BY 3.0 DE;

21. oldal: © Európai Unió, 2018/Genevieve Engel;

22. oldal: © Európai Unió, 2019/Denis Closon; © Amaury Bisiaux;

24. oldal: © Danilo di Stefano;

25. oldal: © Elodie Joseph-Auguste;

26. oldal: © iStock/rustamank ;

27. oldal: © Morva–Szilézia Régió Archívuma;

28. oldal: © Morva–Sziléziai Beruházás és Fejlesztés;

29. oldal: © Morva–Sziléziai Beruházás és Fejlesztés;

30. oldal: © Morva–Szilézia régió;

32. oldal: Up – 1. kép © Boris Renner; 2. kép © Jiří Zerzoň;

Down © Ostrava városa;

33. oldal: 3. kép © Jiří Zerzoň; 4. kép © Jiří Zerzoň; 5. kép © Boris  
Renner; 6. kép © Dolní Vítkovicei Térség Archívuma;

34. oldal: © Morva–Szilézia Régió Archívuma;

35. oldal: © Morva–Szilézia Régió Archívuma;

38. oldal: © iStock/Quardia;

40. oldal: Hága © iStock/Deejipilot; Milan © iStock/Luneberg;

London © iStock/QQ7;

44. oldal: © iStock/PeopleImages;

45. oldal: © Európai Unió;

47. oldal: © Hôpital virtuel de Lorraine;

48. oldal: © iStock/makenoodle;

49. oldal: © iStock/Vesnaandjic.

## MARADJON KAPCSOLATBAN



[ec.europa.eu/regional\\_policy](http://ec.europa.eu/regional_policy)  
[cohesiondata.ec.europa.eu](http://cohesiondata.ec.europa.eu)



[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)



[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)



[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)



[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)



[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)



[ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu\\_en](http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en)  
[@CorinaCretuEU](https://twitter.com/CorinaCretuEU)



Az Európai Unió  
Kiadóhivatala

Európai Bizottság  
Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság  
Kommunikáció – Agnès Monfret  
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel  
E-mail-cím: [regio-panorama@ec.europa.eu](mailto:regio-panorama@ec.europa.eu)